17 Eylül 1941
Çarşamba
4 üncü Yıl - No. 1210

Yeni Sabah

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

İDARE YERİ
Nuruosmaniye, No. 84 İstanbul
Telgraf: YENİ SABAH İstanbul
TELEFON: 20795
Her yerde 5 Kuruş

Amerika ile Japonya arasında

Avrupadaki harp Japonya için bir soğuk duş teşkil ettiğine büyük bir kuvvetle ihtimal verilebilir. Çünkü ondan sonradır ki Japonlar mütecaviz lisanlarını, taşkın tavırlarını bırakarak Amerika ile bir anlaşmak çaresine baş vurmuşlardır.

Hüseyin Cahid YALÇIN

Japonya ile Amerikanın araları biraz evvel pek açık gibi görünüyor, âdeta yakında bir harp çıkması bekleniyordu. Fakat bir müddettenberi Uzak şarktan hiç endişeli haberler gelmez oldu. Yeni Japon kabinesi büyük bir kılıç şakırtısı içinde mevkie geçmiş ve âdetâ bir harp kabinesi kokusunu vermiş iken şimdi gayet ehlî bir surette faaliyete sessizce devam etmek istidadını gösteriyor.

Bu değişikliğin hükmü nedir? Evvelâ, ortada değişmiş bir şey var mıdır? Varsa ne dereceye kadar esaslı ve dmevamlı addolunabilir?

Bütün bu noktalar hakkında büyük bir müphemiyet ve karanlık içinde bulunduğumuzu itiraf etmek lâzımdır. Ortada vâkıa olarak yalnız Japon başvekili Prens Conoye tarafından Amerika Cümhurreisi Mr. Roosevelte gönderilmiş hususî bir mesaj bulunduğunu biliyoruz. Bu mesaj üzerine iki rakip devlet arasında müzakereler cereyan etmeğe başlamış olduğundan da haberimiz vardır. Fakat bütün müsbet malûmat bu bir iki cümle içinde kalıyor. Mesaj neye dairdi? Müzakereler hangi maddeler üzerinde cereyan ediyor? Bu müzakerelerden amelî ve mühim neticeler çıkması kabil midir? Amerikanın meraklı gazetecileri hariciye nazırından ve hattâ Cümhurreisinden bu meraklarını teskin için bazı şeyler sordular. Fakat sarih bir cevap alamadılar.

Her halde eğer mesajda Japon hükûmeti tarafından ciddî bir teklif yapılmamış olsa idi ve bu teklifden bir netice çıkabilmesi Amerika hükûmeti tarafından iş edilmese idi ne müzakereler böyle devam ederdi, ne siyasî vaziyette bir durgunluk hasıl olurdu. Onun için, bugün Uzak şark ahvalini daha ziyade bir nikbinlik havası içinde görmek tabiîdir.

Japon hükûmetini Uzak şark meseleleri hakkında Amerika ile anlaşmağa sevkeden âmil ne olabilir? Bu hususda doğru malûmat elde etmek kabil olsa idi müzakerelerden hayırlı bir neticeye çıkıp çıkmıyacağını daha kolaylıkla kestirmek mümkündü. Fakat tamamen karanlıktayız. Ortada vâkıa olarak yalnız bir Rus mukavemeti göze çarpıyor. Japonyanın Amerikaya bir uzlaşma teklifi yapması ile Sovyetler Birliğinin Japonyaya nazaran Uzak garb cephesinde Alman hücumuna tahminden çok fazla mukavemet etmesi arasında ne dereceye kadar bir münasebet vardır?

Bu münasebetin mevcut olup olmadığı hakkında bir fikir edinebilmek için, Alman - Rus harbi başladığı vakit Japonyada vücut bulan bazı kaynaşmaları hatırlamak icap eder. Herkes gibi Japonlar da Rusların çarçabuk perişan olacaklarını bekliyordu. Hattâ yeni teşekkül eden Japon kabinesi yalnız Rus - Japon anlaşmasını imzalıyarak memleketine dönmüş olan hariciye nazırı Matsuoka dışarı atılmak suretile tekrar iktidar mevkiine gelmiş eski kabineden ibaretti. Almanlar bir taraftan Moskovaya doğru yürürken ve kısa bir zaman içinde Sovyet varlığını yere sererken Japonlar da Uzak şarkta liderlik icaplarını tatbik mevkiine koyacaklar gibi bir zan hasıl olmuştu.

Fakat Avrupa cephesinde Rus mukavemeti Sovyet rejimini ve hükûmetini kurtardığı kadar eski Japonya hariciye nazırı Matsuokayı da "Hara giri,, den kurtardı galiba. Çünkü Japon - Rus anlaşmasını muhafaza etmenin bir ihtiyat icabı olduğunu tak - dir eden Japonların bu anlaşmanın babası olan eski hariciye nazırına kıymaları ve onu bir vatan haini addetmeleri için bir sebep kalmıyordu.

Avrupadaki harp Japonya için bir soğuk duş teşkil ettiğine büyük bir kuvvetle ihtimal verilebilir. Çünkü ondan sonradır ki Japonlar mütecaviz lisanlarını, taşkın tavırlarını bırakarak Amerika ile bir anlaşmak çaresine baş vurmuşlardır.

Amerika ile Japonyanın anlaşması ne dereceye kadar kabil - dir? Biz Japonyanın Amerika ve İngiltere ile Uzak şarkta hakikî bir anlaşma arzu edecekleri ne kat'iyen inanmayız. Japonlar anlaşamazlar. Çünkü bütün emelleri Uzak şarka mutlak ve münferid surette hâkim olmaktır. Üçler misakı Japonların gözü önüne ümide cesaret edemedikleri derecede geniş bir istilâ sahası açmıştır. Bu muazzam hülyaya kavuştuklarına onlar bir ân için inandılar ve kendilerini Uzak şarkın sahibi ve âmiri gördüler. Haris ve mütearrız oldukları her hareketlerile göze çarpan Japonların Uzak şarkta Çinlileri rahat bırakmak, Amerikan ve İngiliz nüfuzuna tahammül etmek suretile yaşamağa katlanmalarına imkân yoktur.

Fakat Japonlar, çok düşünceli ve ihtiyatlı hareket ettikleri için Uzak şark hâkimiyetinin imkânsızlığına kanaat getirince, daha münasip fırsatlara intizaren, muvakkat bir tesviye tarzı aramağa meyletmeleri pek ihtimal dahilindedir. Ne olsa Amerikalılardan az çok bir şey koparacaklarını biliyorlar. Avrupada Rus mukavemeti devam ettiği müddetçe Japonlar bu ihtiyat vaziyetini muhafaza edeceklerdir. Vekayiin inkişafına göre onlarda ya eski harisi câhlarına avdet ederler, ya bugün varacakları muvakkat bir anlaşma devam edip pusuya yatarlar.

Hüseyin Cahid YALÇIN

Millî Şef Ankarada

Reisicumhurumuz; büyük Millet Meclisi Reisi, Başvekil, Genel kurmay başkanı ve Parti erkânı tarafından karşılandılar

Ankara, 16 (a.a.) — Reisicümhur İsmet İnönü bugün saat 11.10 da şehrimize avdet buyurmuşlardır.

Millî Şef Gazi istasyonunda Başvekil Dr. Refik Saydam ve Ankara garında da Büyük Millet Meclisi Reisi Abdülhalik Renda, Genel Kurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak, Vekiller, Cümhuriyet Halk Partisi Genel Sekreteri ve Umumî İdare heyeti azaları, Meclis Grupu Reis vekili ile Parti müstakil grup Reisi, Mebuslar, Vekâletler erkânı, Vali muavini, Garnizon komutanları, Emniyet Direktörü tarafından karşılanmıştır.

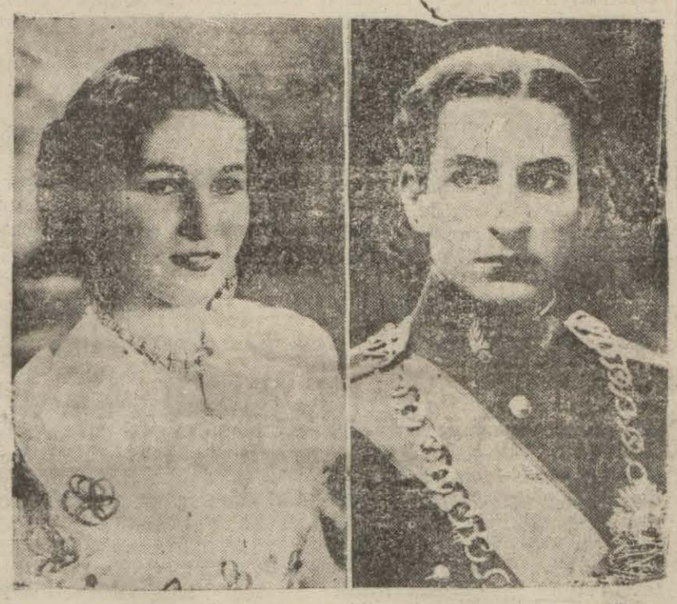

İran tahtına geçen Veliahd Majeste Şahpur ve yeni İran Kraliçesi

Şehinşah oğlu lehine Tahtdan çekildi

Feragate sebep Şahın sıhhî vaziyeti imiş

Londra, 16. (A.A.) — Tahran radyosunun bildirdiğine göre, Şahinşahın oğlu lehine taç ve tahtından ferağati bu sabah içtima eden İran mebusan meclisinin fevkalâde celsesi neticesinde ilân edilmiştir.

Hükümdarın ferağatinin sıhhî sebeblerden ileri geldiği öne sürülmektedir.

Tahran, 16. (A.A.) — Bugün Tahran radyosunun bildirdiğine göre, İran Şahınşahı Rıza Han Pehlevî büyük oğlu Şapur Muhammed Rıza lehine tahtan ferağat etmiş ve bu feragatından millî meclisi haberdar etmiştir.

İran tamamen işgal ediliyor

Müttefik kuvvetler bugün Tahrana giriyorlar

Tahran, 16 (a.a.) — Müttefik kuvvetler yarın (Bugün) birlikte Tahrana gireceklerdir.

Tahran, 16 (A.A.) — Associted Press gazetesinin bildirdiğine göre Alman, Macar, İtalyan ve Romen tabaasının hudud haricine çıkarılmaları ve bu memleketlere aid elçiliklerin kapatılmaları hakkında tevdi edilen İngiliz - Rus notasına İran Şehinşahı tarafından vaktinde cevap verilmemiş olması dolayısile İranın tamamile işgaline karar verilmiştir.

Berlin, 16 (A.A.) — Yarı res-

(Sonu sayfa 3 sütun 3 de)

İranda yabancılar

Yazan : C. Sykes — 18

İngilizleri aldatmak için - İlk meyvalar

Şayanı dikkattir ki bu vâdaya rağmen hiç bir kabile onu getirip biz İngilizlere teslim etmemiştir. Bunun bir sebebi şu olsa gerektir: Vasmus için tayin edilen mükâfat son derece indirilmiş olmakla beraber İran daki kabilelerin maişet nisbetine göre gene çok yüksek bir miktardı. Bundan dolayı Tacibostanlılar işi ciddî addetmemişler, vâda inanmamışlardır.

(Sonu sayfa 3 sütun 7 de)

ALMAN-RUS HARBİ

Berlin bidiriyor

Dinyeperden şarka doğru geniş bir cephede ilerliyoruz

İlmen gölü civarında 9 Rus fırkası tamamen imha olundu

Berlin, 16 (a.a.) — Alman ordularını baş kumandanlığının tebliği:

Ukraynada Alman ordusuna mensup teşekküleler Alman hava kuvvetlerile iş birliği yaparak cüretli hücumalrda bulunmuş ve aşağı Dnieperin geniş mecrası üzerinde en mühim noktalarda köprübaşıları kurmuşlardır. Günlerce süren muharebelerde bu köprübaşlarının düşmanın zırhlı teşekküllerinin müzakeresinin müzaheretile yaptığı şiddetli hücumlara mukavemetinden ve genişlemesinden sonra, Alman tümenleri büyük bir cephe üzerinde şarka doğru ilerlemeğe devam etmektedir.

Berlin, 16 (a.a.) — Neşrediienhususî bir tebliğ:

On birinci, yirmi yedinci ve otuz dördüncü Rus ordularına

(Sonu sayfa 3 sütun 3 de)

Reisicümhur Roosevelt

Amerikan donanması

Atlantikte faaliyete başladı

Rooseveltin demokrasilere yapılan yardımlar hakkındaki mesajı

Vaşington, 16 (a.a.) — Bugünkü salı gününden itibaren Amerikanın Atlântik filosu Amerika ile İzlanda arasında icar ve iare kanunu mucibince nakledilecek hamuleleri silâhla müdafaa için derpiş edilen harekete hazır bulunmaktadır.

Rooseveltin raporu

Vaşington, 16 (a.a.) — —M. Rooseveltin kiralama ve ödünç verme kanununun mevkii tatbike girmesi hakkında parlâmentoya tevdi ettiği raporlar

(Sonu sayfa 3 sütun 6 da)

Güzellik Kraliçesi
Pek yakında
Yeni Sabah
Sütunlarında

Parti Gurupunun dünkü toplantısında

Refah fâciası ve ihtikâr mücadelesi münakaşa olundu Başvekil beyanatta bulundu

Leningrad etrafında harp harekâtının son safhasını gösteren harita

Ş. Saracoğlu harici siyaset hakkında izahat verdi

Ankara, 16 (a.a.) — —Cümhuriyet Halk Partisi Meclis grupu umumî heyeti bugün saat 15 de reis vekili Seyhan mebusu Hilmi Uranın reisliğinde toplandı.

Refah Hâdisesi

Celsenin açılmasını müteakip söz alan Millî Müdafaa Vekili Saffet Arıkan Refah vapuru faciası hakkında cereyan etmekte bulunan adlî tahkikat üzerinde grup umumî heyetini tenvir etmiştir.

Millî Müdafaa Vekilinin izahatına nazaran adlî tahkikat tabiî seyrini takip etmektedir.

Harici siyaset hâdiseleri

Millî Müdafaa Vekilinin izahatını müteakip kürsüye gelen Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlu son haftalar zarfında cereyan etmiş olan dünya siyasî hâdiselerinden grup umumî heyetine mufassal izahatla haberdar et-

(Sayfa 2 sütun 5 de)

HARP VAZİYETİ

Kış muharebeleri

Asrî ordular bütün zorlukları yenmek üzere her tedbiri alacaklardır.

YAZAN :
Emekli General Kemal Koçer

Kış, hayat ve harekât üzerinde müesirdi. Harekât atalete mahkûm olmakla beraber, öyle haller ve hâdiseler zuhur eder ki, cephede durgunluklar baş gösterir. Harekât çerçevelenir. Taarruz yapılsa bile de çok mahdut hedeflidir.

Kar, yorucu; soguklar dondurucudur. Taze karlar, rüzgârla da okşayınca, boğucu bir tesir yapar. Yolla, izler kapanır. Yürüş ve görüş kabiliyeti azalır.

Taze yağan kalın bir kar tabakası, tipinin biriktirdiği kar yığınları ve çözülen karlar, harekâta büyük engeller teşkil ederler.

Kar arazinin teşekkülâtını değiştirir. Nefer, dümdüz ve bem beyaz bir satıhtan başka bir şey göremez. Yollar temizlenebilseler de, köy yollarını ve patikaları seçmek, geçilir bir duruma getirmek çok güçtür. Yol dışında yayaların, atlıların, tekerlekli vasıtaların, hattâ otörlü vasıtaların tahrki imkânsız bir hale gelebilir.

Başlıyan bir teşebbüsü gün içinde sona erdirmek imkânsız gibidir. Uzun müddet kalınan mıntakalarda, ormalnar mevcut olduğu halde, barınılacak yuvalar, barakalar tedariki müm-

Sonu sayfa 2 sütun 3 de)

ALMAN-RUS HARBİ

Moskova bildiriyor

Romen şehirleri tayyarelerimiz tarafından bombalandı

Leningraddan Londraya mesaj

Mosköova, 16 (a.a.) — Sovyet tebliği:

Dün, bütün gün, tekmil cep-

(Sonu sayfa 3 sütun 3 de)

Alman gazeteleri İsveçe şiddetle hücum ediyorlar

"İsveç milletinin müsalimetperver bir millet olduğunu kimse iddia edemez „

Berlin, 16 (a.a.) — Gazeteler İsveç münakalât nazırı, M. Anderson tarafından yapılan beyanat hakkında teferrüatta bulunuyorlar.

Gazeteler bu beyanatta İsveçin Avrupanın tahribine hâdim olmak istemediğini, bildiren sözleri bilhassa kaydediyorlar.

Völkismher Beobachter gazetesi diyor ki:

İsveç milletinin, Avrupa medeniyet eserine iştirak etmek istiyen müsalemetperver bir millet olduğunu kimse iddia edemez. Fakat biz şu kanaatteyiz ki Almanya ve müttefikleri bütün medeniyetin müthiş düşmanı olan bolşevizmi ezemedikleritakdirde İsveçliler medeniyetle meşgul olmak fırsatını pek az bulacaklardır. M. Anderson ise Almanya ile müttefiklerinin gördükleri buişe "medeniyetin tahribi,, adını vermektedir.

FIKRA

Elen çocukları

Yazan: Aka Gündüz

Elen vatanî ve ebedî istiklâli için ölen kahramanların arkada bıraktıkları on binlerce çocuk...

Ve harp felâketine uğramış tahammüllü bir milletin kucaklarına bastıkları yüz binlerce çocuk..

Tarihini bir defa daha şan ve şerefle doldurmuş bir toprağın ihtiyarları hastaları...

Hepsi, ne varsa topyekûn, tasavvur edilemez bir ıztırap içindedir. Bunun dehşetini, rakamla, hendese ile belki ölçemeyiz. Fakat vicdanlarımızda, kalblerimizde tamamile duyuyoruz. Elbette duyacağız. Çünkü bizde -bahusus asırlarca- çok ıztırap çekmiş bir milletin çocuklarıyız.

Onlara yardımı biz hepimiz ve dünyanın mühim bir kısmı düşündü. Ne çare ki zamanın, hâdiselerin kasırga gibi akışı bir çok zorluklar çıkarıyordu. Nihayet bu zorluklar, yerlerini kolaylıklara bırakıyor. Bu kolaylıkların daha maddî bir şekilde artmasını bekliyoruz. Geçen karanlık aylar çabuk unutulur.

Kahraman Elen milletine karşı gösterilen civanmerdce müsamaha ve yardımdan dolayı bütün muharip devletlere ve şefkat teşekküllerine ayrı ayrı ve ayni derecede teşekkür etmeği insanlık vazifesi biliriz.

Bu çocuklara -daima minnettarı olduğumuz, altın yürekli- Kızılayımızın göndereceği yirmi beş ton gıda maddesi bir semboldur. O yirmi beş ton gıda, yirmi beş milyon sevginin bir zerresidir.

Atalar sözüdür: Çam sakızı, çoban armağanı.

Ne yapalım ki bugün için çam sakızı armağan edebiliyoruz. Bunu ilk ve son sayamayız. Kış gelmeden (hususî) gıda teberrülerinin de Kızılayımızı takviye edeceğine kanaatimiz var.

Küçük paketler içinde Kızılayımıza gönderilecek şekerli gıda maddeleri, karakış ortasında çocuklara, hastalara çok faydalıdır.

Bunu bir teklif olarak değil, bir tetkik mevzuu olarak Kızılaya arzediyorum. Çünkü o işini çok daha iyi bilir.

DÜŞÜNÜŞLER:

Ruhumuzun freni

Parmağına bir iğne batınca canı yanan insan tam kalbine isabet eden kurşundan acı duymaz. Uzviyetimizin olduğu kadar maneviyetimizin de, bir büyük felâketler ve ıstıraplar karşısında duyguları uyuşturan bir freni var. Eza ve keder kaynağı olan hâdiseler muayyen bir haddi aştı mı veya haddinden fazla uzadı mı ruh bunlara kanıksayor ve artık acılara karşı muafiyet kazanıyor.

Şimdi gözlerimizin önünde cereyan etmekte olan büyük dünya trajedisinin ilk başladığı anları hatırlayın. Felâket, bugünküne göre ne kadar mahdud ölçüde ve bizden ne kadar uzaktaydı. Bununla beraber, o zaman bu beşeri malyet karşısında duyduğumuz teessür, aradan iki yıl geçtikten sonra ve harp akını bütün Avrupanın üstünden bir silindir gibi aşarak etrafımızı çepçevre kuşattığı şu sırada içimizi saran hüzünden daha kuvvetliydi. Facialar gözlerimizin önünde birbirini kavaladıkça trajik vasfından hayli kaybediyor. Realite hissi içimizden siliniyor ve biz âdeta bir film seyrediyormuş gibi oluyoruz. Bir devre geliyor ki azabın yerini merak alıyor ve sonra gene bir devre geliyor ki merak bile kalmayor: Alışılıyor.

İç hayatımızdaki ıstıraplar hususunda da aynı ruhi seyri müşahede etmek mümkün! İlk zamanlarda en küçük bir mahrumiyet ihtimalini büyük telâşlarla karşılıyarak dükkânlara hücum eden ve evini depo haline getirmeye çalışan halkımız artık sakindir. Piyasada şu kalmadı, bu kalmadı, bu tükendi haberleri şimdi bizi eskisi gibi alâkadar etmiyor.

Tramvayların haline bakıyorum. Gerçekten bir ıztırap kaynağı olan izdiham muayyen haddi aştı mı, arabanın içinde pestile dönen yolcularda şikâyet yerine bir neş'e havası hâkim oluyor. Sabahtan beri yüz defa hadden geçmiş biletçi ile karşılıklı nükteler savuruyor. Arasıra çelimsiz bir vücudden yükselen bir sızlanma nidasını kahkahalar bastırıyor.

Ruhumuzun bu freni bizim için ne büyük nimettir.

Yaşar Nabi Nayır

Cerrah paşa hastahanesinde yeni pavyon

Pazartesi günü açılıyor

İstanbul Belediyesi Cerrahpaşa hastahanesinde yeni tesis olunan cild servisi pazartesi günü açılacaktır. Bu servis 8 yataklıdır ve cild hastalarnle frengili oalnlara tahsis olunmuştur. Diğer taraftan Cerrahpaşa hastahanesinde inşaatı tamamlanmamış oaln üniversite cerrahî pavyonunun malzeme ve sair teçhizatı için 160 bin lirahk bir paraya ihtiyaç vardır. Maarif Vekâleti sene içinde bu parayı vermeyi taahhüt ettiğinden cerrahî pavyonunun tamamlanması sene içinde mümkün olacaktır.

Ramazan şerif

23 Eylûl 1941 Salı günü Ramazanı Şerifin iptidası olduğu ilân olunur.

İstanbul Müftüsü
F. Ülgen

ŞEHİR HABERLERİ

Tramvay güzargâhı olan bütün yolları tramvay idaresi yapacak

Hükûmet idare talimatnamesinde bu şekilde tadilât yaptı

Heyeti Vekile, Nafia Vekâletinin talebile İstanbul Belediyesi Tramvay, Elektrik ve Tünel Umum Müdürlüğü talimatnamesinde esaslı tadilât yapmıştır. Butadilât kararnamesi resmî gazetede intişar temiş ve alâkadarlara tebliğ olunmuştur.

Kararnameye nazaran Tramvay, Llektrik ve Tünel işletmeleri Umum Müdürlüğü şehrimizde tramvay güzergâhı olan bütün yollarla cadde ve bulvarları (yaya kaldırımları da dahil olmak üzere) belediyenin tercih edeceği şekilde asfalt, parke ve yahut da mozayik parke yapmağa mecbur tutulmaktadır.

İdare ayrıca bu yolları her zaman iyi bir şekilde tutacak ve tamiratı mütemadiyesini deruhde edecektir.

Diğer taraftan ayni kararname ile idare tramvay münakalâtının tesrii noktasından tek hatlı yolların mümkün olduğu kadar süratle çift hatta irca edecektir.

Filips şirketi

Yüzde sekiz yüz ihtikâr suçile adliyeye veriliyor

Tanınmış radyo ve levazimatı elektrikiye satan Filips müessesesinin yüzde sekiz yüz kâr ile ihtikâr yaptığı vaki şikâyetlerden anlaşılmıştır.

Dün, Fiyat Mürakabe bürosu memurları tarafından yapılan tetkiklerde fiilhakika bu müessesede 16 kuruşluk ampulün 100 kuruşa satıldığı görülmüştür. Yüzde sekiz yüz kâr ile ihtikâr yapan Filips müessesesi mesullantı yapmıştır. Toplantıda kazaleri adliyeye verilecektir.

Taksilere yapılan zam

Yüzde otuz beşe çıkarıldı

Şehrin ekmek ve nakil vasıtaları ihtiyaçlarını tetkik etmek üzere bugün belediyede bir toplantı yapmıştır. Toplantıda kaza kaymakamları, belediye reis muavini, iaşe müsteşarı, toprak ofisi müdürü, belediye teftiş heyeti resi, iktisad müdürü hazır bulunmuştur.

Bütün kazalarda ekmeğin normal şekilde ve iyi olarak çıkması için teftişlerin sıklaştırılması fena ekmek imal eden fırınlar hakkında yardım cezası tatbik edilmesi kararlaştırılmıştır.

Taksilerin zam meselesi de görüşülmüştür. Şimdiye kadar taksitlere yapılan zamla birlikte umumî zam miktarı yüzde 15 i bulmuştur. Fakat bu miktarın bugünkü ihtiyacı önlemiyeceği gözönünde tutularak yeniden yüzde 20 zamla umumî zam miktarı yüzde 35 çıkarılmıştır.

Hava gazı şirketinden şikâyet ediliyor

Bazı mıntıkalara pek az gaz vererek ihtikâr yapıyormuş

Dün, Fiyat Mürakabe bürosuna, bir hava gazi ihtikâr ihbarı yapılmıştır. İhbara göre Kadıköy havagazı şirketi, bazı müşterilerine ısıtma kuvveti gayet az, nüfuz sahib. diğer bazı müşterilerinin oturduğu mıntakalarda ısıtma gayet fazla gaz vrememektedir! Isıtma kuvveti az gaz karşısında Kadıköyde oturan bir çok havagazı müşterileri mangal kömürü kullanmak mecburiyetinde kalmaktadırlar. İhbar sahibinin iddiasına göre bu, havagazı müşterilerini zarara sokmak ve solayısile ihtikâr yapmak demektir.

Fiyat Mürakabe bürosu, tahkikata başlamıştır.

Otomobil lâstiği tevzi edilecek

Emniyet Altıncı Şube Müdürlüğünden, lâstiksizlik yüzünden garaja çekilmiş otomobillerin adedi sorulmuştur. Altıncı Şube Müdürlüğü bu arabaların miktarını tesbitle meşguldür.

Diğer taraftan yakında otomobil lâstiği tevziatına başlanacaktır. Ümit edildiğine göre tevziata ileride de devam olunabilecektir. Bu ümidi kuvvetlendiren âmil, son zamanlarda hariçten memleketimize otomobil lâstiği gelmiş ve gelmekte bulunatda istida sahiplerine verilen muş olmasıdır. Bu seferki tevzisıra numarası dahilinde yapılacaktır. Bu sıra numaralarının listesi de hazırlanmıştır. Liste tasdik edildikten sonra faaliyete geçecektir. Tasdik işinin ise bu hafta sonunda olmazsa önümüzdeki haftaalr içinde tamamlanması kuvvetle muhtemeldir. Otomobil lâstiği tevziat sıra numarası yapılacağından sırası gelmiyenlerin müracaatta bulunmamaları zaruridir. İlk elden tevzi edilecek lâstikler 100 den afzladır.

Parti grupunda

(Başı 1 inside)

miş ve bazı cevapları vermiştir.

Ticaret Vekilinin izahatı

Hariciye Vekilinin izahatından sonra grup umumî heyeti, ruznamesinin diğer bir maddesi ni teşkil eden Manisa mebusu General Naci Tınaz ın hükûmete tevsih etmiş olduğu takririnin müzakeresine geçilmiştir.

İhtikâra karşı hükûmetin ne tedbirler almakta olduğunun izahını istiyen bu takrire cevap vermek için Ticaret Vekili Mümtaz Ökmen kürsüye gelmiş ve hayat pahalılığı ve ihtikâr mevzularının ehemmiyeti bütün memleketi alâkadar etmiş ve nihayet ferdleri olduğu kadar bazı zümreleri de töhmet altında bulunduran bir hâdise olması itibarile mevzuun çok etraflı ve çok açık olarak izah edilmesi lüzumuna işaretle evvelâ hayat pahalılığını ve ihtikârı tevlid eden âmillerin, sonra bunlara karşı alınması gereken tedbirleri ve nihayet bugünkü tatbikat ile ne yolda çalışmakta olduğumu izah etmiştir.

Bu mevzuun bir kaç vekâleti alâkadar eden umumî kısmı üzerinde Başvekil Doktor Refik Saydam dahi heyete eseslı izahat vermiştir.

Hükûmetin bu beyanatı grup umumî heyetince müttefikan tasvip olunmuş ve saat 20 de riyasetçe celseye nihayet verilmiştir.

Çivi geliyor

Harice ısmarlanan çiviler peyderpey şehrimize gelmektedir.

Bu cümleden olarak son günlerde İstanbul madenî eşya ithalât birliği namına külliyetlei miktarda çivi gelmiştir. Bu çiviler birlik azasına tevzi edilecektir.

Bu kadar olur...

Geçinemediği komşusunun odasına kâğıda sarılı kazurat atmış...

Cürmü meşhud üçüncü sulh ceza mahkemesi, dün hayli garip bir kadın kavgasının neticesinde zuhur eden «bir polisi hakaret» muhakemesini görmüştür.

Suçlu Şerefiye adında bir kadındır. Hırkaişerifte oturan Şerefiye, ayni evin üst katında oturan Nazmiye adındaki genç kız ile her nedense bir türlü uyuşamamıştır. Hemen hemen her gün, muhtelif sebebler yüzünden kavgalar etmekte, birbirlerine karşı ileri geri söylenmektedirler.

Nazmiye, Şerefiyeden yaşça çok küçük olduğundan daima kendisini çatlatacak hareketler yapmakta ve Şerefiye ile alay etmektedir.

Nihayet Nazmiyeden adamakıllı bir intikam almağı kuran Şerefiye, evvelki gün tutmuş, güzel bir paket halinde hazırladığı kazuratı, Nazmiyenin odasına çıkarmış, masasının üzerine koymuştur. Nazmiye biraz sonra gelmiş ve masanın üzerinde sarılmış, sarmalanmış, güzel bir paket görünce, kendisi evde yokken gelen bir misafirin bıraktığı hediye sanarak bunu heyecanla açmış, fakat içindekini görünce derin bir hayrete, sonra hiddetine düçar olmuştur.

Nazmiye tabii bunu yapanın Şerefiye olduğunu anlamış ve pürhiddet aşağı inmiştir. Bundan sonrasını tabii tahmin edersiniz.

İki kadın saç saça birbirlerine girmişler, nihayet komşuların ve feryadlarına yetişen polislerin yardımile ayrılarak karakola götürülmüşlerdir.

Ancak, Şerefiye burada da hırsını alamamış ve tahkikatı yapan polis Cafere de hakaretler etmiştir.

Şerefiye dün bu suçtan dolayı verildiği üçüncü sulh ceza mahkemesinde 31 gün hapse mahkûm edilmiştir.

Karardan sonra dışarı çıkarılan Şerefiye arpacı kumrusu gibi düşünürken, Nazmiye kahkahalarla gülüyordu.

Şimdi sırasımı?

Yazan : ULUNAY

Adları, D ve B harflerile nihayetlenenler D nin T ve B nin P telefuzu itibarile yazılışlarının aksi olarak sinirleniyorlar. Onların bu sinirlenmesi de bazılarını öfkelendiriyor. Geçenlerde fıkra muharrirlerinden biri:

«Avrupa, 1789 danberi benzerine rastlamadığı büyük bir fırtına geçiriyor. Yirmi senedenberi gittikçe şiddetlenen buhranı 89 ihtilâlinin bir devamı sayarsak dünya kuruldu kurulalı hiç bir medeniyet bu kadar tehlikeli bir devir yaşamamıştır. Hal böyle iken biz de ön planda gelen bazı muharrirlerin sık sık takıldıkları mevzulara bakınız.

— Ahmet D ile mi yazılsın T ile mi? Mehmedin mi diyeceğim Mehmetin mi?

Bu itirazın hülâsası şudur:

— Bunların şimdi sırasımı ya?

Bir de isimleri D ve B ile bitenlere sorunuz.

— Hâs isimler dünyanın hiç bir yerinde değişmez. Frenkler Briyan telâffuz ettikleri zatın ismi dünyanın her yerinde Brinat yazılır. Hiçbir millet bu ismin bir harfini bile tebdil edemez, fakat istediği gibi okur. Biz ise hâs ve ya bakkalne olursa olsun isimleri istediğimiz gibi yazıp istediğimiz gibi değiştiriyoruz. Bu doğru değildir.

Fıkra muharriri buna zımmen şu cevabı veriyor:

— Haklısınız ve yahut değilsiniz. Demem o deme değil. Fakat şimdi bunun sırası mı ya?

Baksanız a her yer ateş içinde! Dünya kuruldu kurulalı hiç bir nedeniyet. İlâh...

Ben hiç o fikirde değilim.

Neden bir imlâ meselesinin şimdi sırası olmasın? Büyük yıkılar karşısında teferruat addedilen hâdisat seyrini yane takip etmez mi? Bilfiil ateşle uğraşan memleket ahalisi bile bu vaziyette bulunduklarından dolayı tabii hayattan uzaklaşmadıkları halde bize ne oluyor.

Sonra fıkra muharririnin dediğine göre gittikçe şiddetlenen buhran 1789 ihtilâlinin bir devamı olduğuna yüz elli iki senedir dünya medeniyeti tehlikeli bir devir yaşamaktadır. Bu halde yüz elli iki senedir bütün dünyanın her işi bırakıp ele sokağına koyarak felekzede gibi düşünmesi icap edecek.

Ve bu itibarle ne tiyatro, ne edebiyat, ne ilim, ne fen, hiç bir şevle kimse meşgul olmıyacak. Hangi bahis açılırsa hepsine

— Bırak Allah aşkına bırakalım şimdi bunun sırası mı ya?

Diyecek.

Bu zihniyetle düşünülürse adlarının sonu D ve T ile bitenlerin kazava rızadan başka yapacak bir şeyleri yoktur. Hele B ile nihayetlenenlerin Nasreddin hocanın:

— Aman çocuklarınızın adını Eyvub koymayınız. Söylene söylene ip olur.

Sözüne keramet denecek bir kuvetle inanmaları lâzım gelir.

ULUNAY

Bir muhtekir kadın tevkif ediidi

Galatada Tünel civarında 13 numarada fotoğraf malzemesi satan Nuvart adında bir kadın, 80 kuruşa satılması lâzım gelen bir cins filmi 125 kuruşa satmış, yakalanarak dün ikinci ağırliye ceza mahkemesince tevkif olunmuştur.

Ayni mahkeme, ipdankapıda Nalburluk yapan Todoriyi de çivi ihtikârından dolayı tevkif etmiştir.

Açık muhabere:

Emekli Albay Bay Raşid Türkmani:

Mektubunuzu tetkik ve tahkik ettik. Elde ettiğimiz neticeyi bildiriyoruz: Herkesçe malûm olan sebeblerden dolayı nakil vasıtası azdır ve dolayısile tramvaylar hemen hemen günün her saatinde tıkım tıkım doludur. Arzunuz vechile bir kapıdan girilip diğerinden inilmek mecburiyeti kabul edilirse mektubunuzda bahsettiğiniz müz'iç vaziyet daha çok kendini göstermez mi? Tramvayın iniş kapısına uzak bir yerde olan yolcu herkesi ite kaka onun, bunun ayağına basa basa kendine yol açmağa çalışacak ve tramvay da uzun müddet olduğu yerde kalarak bu yolcunun inmesini bekliyecek!

Bütün bu sebeplerle arzunuzun tahakkuku için bir müddet daha beklemek lâzım geldiği kanaatinde bulunanalra hak verdiğimizi saygılarımızla arzederiz.

İtham ediyorum!..

Fransaya hiyanet eden adamlar

Yazan: A. Simone — 15 — Çeviren: H. Cahid Yalçın

Rejanlık Aristokratların Jackey Cleebleri gibi sırf halisüddem kimselere münhasır bulunuyordu. Birbirlerine sınıf bağları izdivaç karabetleri, iş menfaatleri, sosyal rabıtalar ve Snobiliklerile merbut bulunan bir avuç adam kendilerine iltihak etmek istiyecek bilgilere karşı sağlam, mümaneatkâr bir kütle teşkil ediyorlardı. Bunlar ayni salonlara, ayni moda klüplere devam ederler, birbirlerile rekabet ve mücadeleye girişirlerdi. Fakat müşterek menfaatleri aleyhinde şayet ciddî bir tehdid peyda olursa hemen birleşirler. Aralarında çıkmış olabilecek bütün ihtilâfları ortadan kaldırırlar, kuvvetlerinin istinad ettiği Sosyal nizamı sağlam bir halde muhafaza etmek gayesini takip eylerlerdi. Milletin parasını onlar kontrol altında tutarlardı. Binaenaleyh memleketin sanayi mekanizmalarından çoğuna hâkim bulunuyorlardı. Askeri sınıfın başındaki kimselerin çoğile yakın münasebetleri vardı. Bu şeflerin çoğunu ayni atlelerin yan dallarından yetiş yorlardı. Kilisenin en yüksek şeflerinin bazıları ile karabetleri haiz idiler. Oğulları, yeğenleri, damadları hariciye nezaretinde, maliye nezaretinde ve devlet dairelerinde de mühim mevkileri tutuyorlardı. Fransayı ecnebi memleketlerde temsil eden diplomatlar da onların arasından yetişiyordu. Kendi siyasî partilerine ve gruplarına para veriyorlardı hem de bol bol. Malik oldukları yahut kontrol altında bulundurdukları gazeteler vasıtasile efkârı umumiyeyi istedikleri şekle sokuyorlardı.

İşte Yüksek Banka kabine üzerindeki nüfuzu, Sağ cenah partileri üzerindeki kontrolü ve Fransadaki pek nüfuzlu gazeteleri vasıtasile hakikatte Fransız politikasını kontrol altında tutmaktadır. Bankanın tarihi uzundur. Fakat Fransız muharrirlerinden Francis Delaidinin dediği gibi banka daima «siperlerin öbür tarafında kalmıştır.». 1848 de banka liberal demokratlar aleyhinde mücadele etti ve Fransanın parasız pulsuz halk kütlesinin bir isyanını tenkildeki şiddet ve vahşeti ile şöhret bulmuş bir militarist olan general Cavaignac tarafını tuttu. Daha sonra Banka üçüncü Napoléon ile müşterek hareket ederek onun şedid diktatörlüğüne müzaherette bulundu. 1870 de Fransız - Prusya harbinden sonra, Fransız Bankası halka karşı maresal Mac Mahon ve kraliyetçiler tarafları oldu. Dreyfus meselesi esnasında Banka, Bothschildlere rağmen, Dreyfus aleyhtarlarına para ile yardım etti. 1914 - 18 harbini müteakip ilk on sene içinde, Banka Eduard Herriot'nun iki radikal sosyalist hükûmeti aleyhinde mücadeleye girişti, onları düşürmeğe muvaffak oldu. O zamanlar Herriot'nun dediği gibi, Banka bir «para kalesi» teşkil ediyordu. Hiç bir hükûmet bunda bir gedik açmağa muvaffak olamazdı. Bir defa, büyük harp esnasında, Clemenceau kâfi derecede nüfuz ve kudreti olmadığından şikâyet ediyordu. Bir mebus sordu: «Öyle amma, sizden daha nüfuz ve kudret sahibi kim var?» Kaplan derhal mukabele etti: «Fransa Bankasının rejanları!»

Büyük harp esnasında, Mussolini İtalyayı müttefikler yanında harbe sokmak için mücadele ediyordu. Onun gösterdiği bu gayretlere o devrin Fransız hükûmeti büyük bir comerdlikle para hususunda yardım ediyordu. Duçe İtalyada iktidar mevkiine yükseldikten sonra, Fransa Bankası rejanlarının gözdesi oldu. Onların gazeteleri faşist rejiminin tâ başlangıcından itibaren Mussoliniye, harp sonrası devresinde Fransa aleyhindeki men'e düştüğü hücumlarına rağmen, müzaheret gösterdiler. Faşist İtalyanın arazi taleplerinin Fransa müstemlekelerine yahut Fransanın malik olduğu topraklara da şamil olması bile rejanların tek taraflı hayranlıklarını ve takdirkârlıklarını tadil edemedi. Fransa bankasının kendi hususî menfaatlerini millî menfaatlerin üstüne çıkarması ilk defa olarak vukua gelmiyordu. Fransız - Prusya harbi esnasında da Banka Prusya şansölyesi Bismarch ile bir uzlaşma yapmaya çalışan Thiers tarafını tutmuştur.

1933 de, Hitler iktidar mevkiine geldiği vakit rejanlar Hitlerin Alman amelelerini esaret altına almasından, «Trode Union» ları arkasından ve bütün liberal ve Sol partileri menetmesinden son derece keyiflenmişlerdi. Fransayı Almanyanın bir numaralı düşmanı ilân etmesini ve Mein Kampffda Fransanın tecrid ve tezlilini programının başına çıkarmasını affetmeğe hazır idiler. Hitlerin rejiminin ilk gününden itibaren, «iki yüz aile» Rhin nehrinin öte tarafına ağzının suyu aka aka baktı. Kendilerinden evvel Alman büyük iş adamlarının yaptıkları gibi Hitleri Avrupayı bolşevikleikten kurtaran bir halâskâr diye kabul ettiler. Hitler hükûmetinin ilk ayları esnasında, bu hükûmetin istikrarı, devamı ve muhtemel muvaffakiyetleri hakkında bazı tereddüdler besliyorlardı. Fakat 1934 senesi başlangıcında, İki yüz Aile Hitlerin misalini takip etmeyi ve i şekli siyasî bir anlaşmaya vasıl olmayı zihinlerine kat'iyen sokmuşlardı. Daha o tarihte Fransa bir faşist İtalya ve nazi Almanya örneğine göre bir şekle girmek için olgun telâkki ediyorlardı.

1936 da mebusan meclisinin maliye komisyonu tarafından neşredilen bir rapor Fransa Bankasının manevralarının ve teşe'übatının üstündeki örtünün bir köşesini kaldırmakta - dır. Banka şunlarla itham ediliyordu.

(1) Banka memleketi mebuslarının başının üstünden atlıyarak idare eden bir oligarşinin elindedir.

(2) Banka oligarşi azalarına yahut onların şeriklerine sair firmalara nazaran daha kolaylıkla ve lütufkârlıkla kredi açmaktadır.

(3) Küçük ticaret evlerine kredi kolaylıkları yapmadığı halde büyük korporasyonlara hududsuz kredi kolaylıkları gösteriyor.

(4) İkinci derecedeki teşebbüsleri ve müteaddid hususî ziraat bankalarını gayet zor mevkie düşürüyor ve mahvediyor.

Bir istatistikte anlaşılıyordu ki on beş rejan iki yüz elli şirkette aza idiler yahut idare meclislerinde bulunuyorlardı. Bu bahsedilen şirketler otuz bir hususî bankadan iki şimendifer kumpanyasından, yedi çelik ve demir kumpanyasından altı umumi hizmetler, sekiz maden, on iki kimya, sekiz sigorta şirketinden terekküp ediyordu. Rejanlar, bir ahtapot gibi, çengellerini en mühim sanayi üzerine ve Fransanın paraya müteallik âsab merkezlerine takmışlardı. Fakat dal budakları millî hududlardan aşarak yabancı memleketlere kadar uzanıyordu.

Rejans heyetinde Fransanın en yük teslihat tröstünün -yani Schneider Creasot'yu- temsil eden demir kralı Eugène Schneider Çekoslovakyada en mühim teslihat müessesesi olan Şkoda fabrikalarına hâkim Union Europeéenne bankın da reisi idi. Fransa mebusan meclisine arzedilen kanaat verici delillere göre, Şkoda müessesesinin Fransız müdürü nazi hareketine geniş surette muavenette bulunmuştu. 1939 da Çekoslovakyanın zaptından sonra, Schneider Şkodadaki hisselerini Almanlara sattı. Bu pazarlık Paristeki Lazard kardeşler fabrikası tarafından idare edilmişti. Bu bankada rejans heyetinde Max David - Weil tarafından temsil edilmekte idi. Lazard kardeşlerin Frankfurttaki Lazard - Sueyer - Elison bankasile ve o da Almanyanın muazzam kimya sanayii tröstü olan I. G. Farbenin kaynağı Metal - Gesellschaft ile samimi surette irtibatı vardı.

I. G. Farben İspanyada, cenubî Amerikada ve Çinde Kuhlmann'ın Fransız kimya sanayii tröstü ile işbirliği yapmıştı. Bu tröstü Fransa Bankası rejans heyetinde Bené Duchemin temsil eder. Dikkate şayandır ki I. G. Farbenin hayati ehemmiyeti haiz sellüloz infilâk maddeleri fabrikalarında sermayenin yüzde yetmiş beşi Fransız hissedarlar elindedir.

Fransız âyan meclisi azasından bulunan rejan François Waudel Fransada en büyük maden şirketi olan Wendel tröstünün başıdır. Fransanın pek nüfuzlu ağır sanayi federasyonu olan Comités des Forgesin de lideridir. Wendel grupunun maden ocakları çelik döktümhaneleri ve yüksek ocakları Fransız - Alman hududunda kâindirler. Bunların bazıları Fransada da, bazıları Almanyanın Saar havalisindedir. 1914 de, büyük harp patlak verdiği zaman âyan azasından Wendelin en yakın akrabalarından biri Reichstağda aza idi.

Cümhurreisi Albert Lebrun, Comité des Forge tarafından daima lûtufkâran e muameleler görmüştü. Lorraineli bir maden mühendisi ve kumpanya direktörü olan Lebrun, Micheville çelikhânesi idare meclisinde aza olduğu gibi Comiténin de azası idi. 1931 den 1939 a kadar Berlinde Fransız sefirliğinde bulunan Fran Ços Ponçetnin bu muazzam teşkilât ile sıkı rabıtaları vardı. Fran çois Ponet Berlinde diplomatik vazifesini deruhde için işlerinden ayrılmadan evvel Parsde Comiténin her günkü bültenini neşrediyordu. Berlindeki Fransız sefiri için Fransız çelik kıralarının itimadlarını haiz bir adam olmak bir an'ane idi.

(Arkası var)

HARP VAZİYETİ

Kış muharebeleri

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

kündür. Fakat, değiştirilen mevzilerde yeni müşkilâtla karşılaşılır.

Asrî ordular, bütün zorlukları yenmek üzere her tedbiri alacaklardır. Fakat, tabiatın hâkim olacağını daima kabul etmek lâzım gelir.

Kışın dağda spor hareketleri her engeli ezmiye alıştırır. Ancak, yuvasına, iş ocağına bağlısına alışğın bir kütlenin kışın ve şehir hayatına ve ılık havasahrada ve karlı dağlarda yaşaması, muhrebe işini başarmasını pürüssüz temin etmek hiç de kolay değildir.

Finler gib, dünyanın en namlı sporcularının tablatin güçlük lerini yendiğine şahdiz. Fakat, arazi, iklım ve hayat bu milleti döve döve yetistirmisti. Almanların ve Rusların aynı mukavemet kudretini haiz bulunmadıkları meydandarı. O sebeble, kışın da harekâtın devam edeceğini kabul etmek mümkün değildir.

İkmal ve iaşe hususî tedbirlere ve uzun mesaiye düzum gösterir.

Hava harekâtının devamı, vaziyete ve görüs imkânına bağlıdır. Simalde hava, çok defa kapalıdır ve değişiktir.

Rusva, Avrupanın diğer memleketetlerinde olduğu kadar da meskûn değildir. Tahrip ve ihrak ise zorlukları artırmıştır.

Bu gününün orduları, ruhu motör gücünden almaktadır. Soguklar motör harekâtta intizama mâni olmasa bile, kalın kar tabakası burada bir fren rolü ifa edecektir.

Kış harekâtı, bir ordunun mukavemet kabiliyetini ölçmeye en güzel bir vesile verebilir. Subay, erinin ruhuna hâkim olmak ve ona her durumda örnek teşkil etmekle cetinliklere gögüs germek kabildir. Tecrübesizlik, bilgisizlik, yanlış adımlar ağır büyük zaviatla ödenir. Mevsimin siddetine karsı durma, ivi vekayi karar vermive, mes'uliyeti sevmive, nefse itima da büyük icra kudretine vabestedir.

Kısın, uak vfe mevzii tesebbüsler yapılabilmisti. Sarkta asrî ihtiyaclara göre vetistirildikleri idia edilen orduların, tarihin tanıdığı bu arazi ve iklimin hasin tabiatını nasıl ve ne radeye kadar kıracağını simdiden kestirmek güctür.

Muhakkak olan bir sey ise kısın büyük mıkyaslı harekâta engeller arız olmasıdır.

O sebeble, Alman ordusu, hasmazdan evvel mühim hedefleri elde etmek ve ilk bahar müsait bir vaziyette karsılmak maksadile, tesebbüsün kuvvet ve siddet vermektedir. Hedef, Leningrad, Kivef ve Odesanın, hattâ Moskovanın isitdır. Süphesiz bu değerli mıntakları elden cıkarmamak azmile savasan müdafaa ordusu da bu arada hırpalanacaktır. Vetaarruz ordusu haddi zatında bu gayevi takib etmektedir.

Prenses Nevcivanın cenazesi dün kaldırıldı

Dün ölümünü teessürle haber dığimiz Prenses Nevcivanın cenazesi dün kaldırılmıştır. Merhumenin cenaze namazı Teşvikiye camiinde kılınmış ve müteakiben aile makberesine defnolunmuştur.

Yeni Sabah

ABONE BEDELİ

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 Krş.	2700 Krş.
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	300 »

TAKVİM

HIZIR 135 GÜN 260 AY 9

1360 Şaban 25	17 EYLÜL 1941	1357 Eylül 4

Çarşamba

Güneş	Öğle	İkindi	
11.26	5.52	9.22	Ezanî
5.42	12.08	15.38	Vasatî
Akşam	Yatsı	İmsak	
12.00	1.32	9.44	Ezanî
18.16	19.50	4.01	Vasatî

SAN'AT ve EDEBİYAT

Fahim Bey ve Biz

Abdülhak Şinasi Hisarın Ulusda tefrika edilen bu eseri kitap şeklinde basıldı ve piyasaya çıkarıldı. Eserin müellifi ile, kırk senelik ailevî hukukumuz vardır. Hediye ettiği kitabın iç sahifesinde samimî bir cümle ile bana değerimden fazla iltifat ederek bu hukuku hatırlatmak nezaketinde bulunmuştur. Bundan dolayı kendisine çok müteşekkirim.

Fakat gönderilen kitap, yalnız kütüphanemi zenginleştirmek için hediye edilmiş olsaydı o zaman ben de aziz dostum Fazıl Ahmet Aykaç gibi eseri tahlile, tenkide sütunların kâfi gelmediğini ileri sürerek iki buçuk sütunluk tatlı bir kaside ile işin içinden çıkardım.

Fakat edebî bir eser karşısında bulunduğum için bana bir tahlil ve tenkid vazifesi teveccüh ediyor ve bu vazifenin, yazılarımı takip eden okuyucularımın huzurunda bana tahmil eylediği ağır mesuliyet bana kırk yıllık dostumu bir (Şahs - ı - Sâlis) gibi telâkki ettirerek eserini hiç tanımadığım bir muharrire aitmiş gibi bitarafane tenkid ve muhakemeye davet ediyor.

Yazan: ULUNAY

Abdülhak Şinasi, kültürlü bir zat olduğu halde, uzun müddet babalık şerefinden mahrum kalmış bir adam gibi edebî «velûdiyet»i gecikmiş bir ediptir. Bütün hayatı en ziyade garp kültürüne dayanarak tedkik ve taallümle geçmiş olmasına rağmen edebiyata ilk verdiği müsbet eser, pek ihtimam ile hazırlanmış bulunduğunda şüphe olmıyan «Fahim bey ve biz» dir.

Bu eser, müellifin dediği gibi bir hikâye midir? Hayır. Bazı münekkidlerin dedikleri gibi bir roman mıdır? Gene hayır.. Ancak, olsa olsa şahsî görüşler - den, kanaatlerden mülhem felsefî bir tecrübedir.

Muharrir, bazan pek ince muhakemelerini, tahlillerini doya doya anlatabilmek için kendisinden pek çok bahsedilmiş olmasına rağmen gene ikinci safta kalan ve tamamen tebarüz edemeyen Fahim beyin portresine sarılmıştır.

Bu suretle eser yukarıdan aşağı kılı kırk yararak okunduğu zaman müellifi, yüzünde göz izi bile kalmıyan cüzamlı bir âmayı elinden tutarak mütemadiyen etrafında olan biteni anlata anlata onu yeden bir rehber gibi görüyoruz.

Zaten Fahim beyin hayatı, bidayetten nihayete doğru değil, nihayetten bidayete yani hayatın makûs bir istikamete doğru cereyaniyle başlıyor; ve eserdeki hususiyet de budur. Abdülhak Şinasi infiniyi sembolize eden hayat çemberinin rast gele bir noktasından yakalamış ve kendisi için hareket noktası bir tesadüf gibi Fahim beyin vefatı hâdisesi olmuştur.

Ondan sonra elinde bir çok numaralı cımbızlarla masanın başına geçerek işlemeğe başlamış ve o kadar çok işlemiş ki nihayet bütün bu musanna' sanatkârlığın yüz bin türlü teferruatı içinde mevzu, şahsiyetler, hattâ üslûp ve tahkiye tamamen kaybolmuştur.

Bu itibarla Fahim beyin eserdeki rolü, kuşları ötmeğe teşvik için bülbül sesi çıkartan bir oyuncak menzilesine iniyor. Bu oyuncak birdenbire susacak olursa müellifin de hemen sükût edivereceğinden korkuyoruz ve Fahim beyin (Ba's - ü - ba'delmevt) ten sonra bir daha dirilvermesi endişesiyle muztarip oluyoruz.

Eser başlangıçta müellifin dediği gibi:

«İnsanlar, birbirlerinden uzun mesafelerle ayrılmış yıldızlar gibi kendi hususî boşluklarında içinde dönen hepsi yalnız, hepsi mahrem ve başkalarına kapalı birer dünyadır.»

Bu dünyayı en kuvvetli teleskop'un başına geçerek burclariyle, sitareleriyle, peykleriyle tedkik etmek ve ettirmek hayli güç bir meseledir ve güçlüğünden başka hayli sıkıcıdır.

Bu itibarla eser okuyucuyu hemen kavrayarak sonuna kadar yürütmiyor, okuyucu eseri kavramak ve onunla yürümek mecburiyetinde bulunuyor; şayet bu metaneti göstermiye - cek olursa kitabın bir çok sayfaları kesilmemeğe mahkûm kalır.

Bu itibarla eser (elite) bir sınıfa hitap edilmiştir. Hattâ bu mümtaz sınıf bile bir yumurtanın bir pirincin üzerine sığdırılmak mahareti gösterilmiş karışık bir duayı tedkik eden nadir eşya meraklıları gibi gözlerine birer saatçi pertevi iliştirmeğe mecburdurlar..

Eserde teşrih ve tahlil itibariyle çok güzel parçalar vardır. Meselâ bir göz tasvirine ait olan şu satırlara bakınız:

«Fahim Beyin gözlerini ilk görüşmede bile dikkate değer bulmuştum. Bana bu sabit bakışlı siyah gözlerin madenî biraz sert, cevheri biraz yabancı ve bakışlarındaki mâna - ların tefsiri de biraz güç gözükmüştü. Bilmem nasıl oluyordu. Bu nazarlarından ziyde içlerine bakıyorlar gibi idi. Bilmem neden bu gözler için için uyuyor mu? Yoksa gizli ve inatçı bir sabırla daimi bir tecessüs halindemidir. Pek de belli olmıyordu .»

Sonra şu tasvirleri kaydediyorum:

«Akşam, şehre ve kalplere helmesini döküyor, sokaktan geçenlerin gözlerine karanlıkla - rın sürmesini çekiyor, yüzlerini san'atın mânalariyle güzelleştiriyor. Harekelterini kahramanların edalariyle esaletleştiriyor. Her şeyi romantik gölgegelere sararak kıymetleştiriyordu.»

İstanbulu tasvir eden şu satırları da okuyalım:

«İstanbulun öyle esrarlı bir nur ile aydınlık günleri olur ki bunlar da sanki bir güzellik hazinesinin bütün gizli mucizeleri mahfazalarından soyunarak, hayran gözlerimiz karşısında gösterişli bir geçit resmi yapıyor sanılır, her tarafımızı hisli, canlı bir ziya sarar, mavi gök bu cınlaklığı hususi bir fanus gibi kaplar.»

Zaten Abdülhak Şinasinin tasvirlerinde bu (realist) çizgilerin birdenbire şekil değiştirivermesi çok vâkidir.

Eserin bu helmeli, lüzucetli hüviyetinin içinde meselâ çıldıran bir köpeğe ait satırlar, kadınların dedikoduları bu yağlı ve ağır lokmaları biraz hafifleten âmillerdir. Okuyucu bunları eserin her tarafında hasretle arıyor, ve... bereket versin ki buluyor: Fahim beyin elbiseleri, peynirleri, Saffet hanımın mangalı, bunlar, insana zemini koyu renkli bir tablonun üzerindeki açık neş'eli ziya serpintilerini hatırlatır.

Bu ağır esere hafiflik veren âmiller meyanında Abdülhak Şinasının şahsî tefelsüflerini unutmamak lâzımdır. Bunları Fahim beyin portresine çizmiyerek nerede tebarüz ettirse ayni tesiri yapacağına şüphe edilemez. Meselâ:

«Yaşayanın görün duyduğunu söylemesini tabii bulmalı ve bunu kabul etmeliyiz. Bu hikâyeler, bu hükümler, sıcak ömürlerimizin tüten dumanı, dağılan boğusu gibi bir şeydir. »

Eserde takıldığım birkaç ufak noktayı isaret etmek mecburiyetindeyim.. Meselâ:

«O kadar iyi kalbli bir adammış ki öteki beriki âsar mültezimne kefil olurmuş..»

Cümlesindeki «öteki beriki» tâbirinin «önüne gelen» mânasına geldiğini anlamak için biraz zihin yormak lâzımdır. Sonra "Fahim„ kelimesinin yanlış olduğuna - eski lisan müteassıplarından Süleyman Nazifin iddiasına rağmen - kail değilim. Arapcada noktalı «ha» ile (Fahim) ulu âzim nesne demektir. Ve «fahm» büyük adam mânasına gelir. Buradaki yanlışlığın kelimenin telâffuz suretinde olduğu tasrih edilmezse o zaman (hahim) in noktasız «ha» ile yazılarak kömürden geldiğini kabul etmek zarureti hasıl oluyor.

Altıncı kısmın başında "saatler„ faslında:

"Enişlem Fahim beyi, haremi Saffet hanımı da halam tanıyorlar..„ cümlesinde bâriz bir za'f - ı - te'lif vardır. Bunun doğru bir cümle şekline konulması için (enistemle), (Fahim beyi- kelimelerinin takdim ve tehiri kâfi idi.

Eğer bu cümle enişte bey tarafından yapılmış olsaydı:

«Malûmat paralamadan konuşamaz. Elfununu cünun demiş olması itibariyle mazur görürdük. Çünkü enişte beyin arapça darbı meseli tersine söylediğine göre sık sık bu gibi hatalara düştüğünü kabul etmek icap eder.

Fazıl Ahmet Aykaç'ın muhteşem kasidesinde Abdülhak Sinasiye ayrılan büyük fahrü

(Sonu sayfa 4 sütun 3 de)

En Son Telgraf Haberleri

Moskova bildiriyor

Rumen şehirleri bombardıman edildi

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

hede şiddetli muharebeler cereyan etmiştir.

Sovyet hava kuvvetleri Rumanyada, Kalas, Salina, ve Köstenceyi bombalamışlardır.

Alman - Rumen kıtaları Odesaüzerinde bir hücuma teşebbüs etmişlerse de, bu hücumlar, karada ve denizde Sovyet kuvvetleri tarafından püskürtülmüştür.

Estonyada, Almanlar, cumartesi günü, Oesel adasında bir ihraç hareketi yapmağa teşebbüs etmişlerdir. Almanların dört nakliye gemisi ile bir muhribi batırmıştır. Diğerleri hasara uğratılmıştır. Bu suretle, taarruz akimkalmıştır.

Leningraddan Londraya mesaj

Londra 16 (a.a.) — Leningrad şehri bugün radyo vasıtasile Londra şehrine hitaben bir mesaj neşrederek dost İngiltereden gelen yardım ile cesaret bulan şehrinsonuna kadar mücadeleye azmettiğini bildirmiştir.

İran tamamen işgal ediliyor

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

mi bir membadan bildiriiliyor:

Buraya gelen son haberlere göre Tahrandaki Alman kadın ve çocukların 17 eylûl çarşamba günü hareket etmeleri takarrür etmiştir. Bunlar Tahrandaki Alman elçiliği mensuplarile birlikte ve Türkiye yolile memleketlerine döneceklerdir.

Amsterdam, 16 (A.A.) — Reuter Ajansının Tahran'dan bildirdiğine göre, İngiliz elçiliği Sovyet kuvvetlerinin Tahran'dan 28 kilometre mesafede bulunan Karac'a vardıklarını bildirmiştir.

Tahran, 16. (A.A.) — Pars Ajansı bildiriyor:

Parlâmentonun 14 eylûl tarihli içtimaında mebuslardan biri Hanedana aid elmaslarla banka kaimeleri karşılığı olarak mahfuz bulunması icab eden altınlar hakkında deveran etemkte olan şayiaları maliye vezirinden istizah etmiştir.

Maliye Veziri Golsayan şu cevabı vermiştir:

Bahis mevzuu olan elmaslar, banka hazinesinde mahfuzdur.

Hanedana aid ve tarihî kıymeti haiz elmaslara gelince, bunlar halile ve Gülüstan sarayının müze olarak ayrılmış olan büyük salonunda muhafaza edilmekte iken tamirat dolayısile bu elmaslar 16 ağustos 1941 tarihinde millî bankaya naklolunmuştur.

Diğer bir mebus şu sözleri söylemiştir.

«Bankanın doğru yoldan ayrılmıyacağına şüphe etmiyeruz. Maliye vezirinden bütün mebusların bu elmasları ne günü ziyaret edebileceklerinin tesbitini rica ederim.»

Berlin bildiriyor:

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

mensup dokuz Sovyet tümeninin İlmen gölü mıntakasında imha edilmiş olduklarını bildiriyor.

Diğer dokuz Sovyet tümeninden de tek insan sağlam kalmamıştır. Almanlar 35.000 den fazla esir almışlar, 320 savaş arabası, 695 top ve büyük miktarda malzeme iğtinam etmişlerdir.

Almanlar Afrikada faaliyete geçtiler

Tobruk civarında mühim bir tepe işgal olundu

Berlin, 16 (a.a.) — Şimalî Afrikada Sollum cephesinde, Alman kıtaları tankların müzaheretile bir keif hareketinde bulunmuş ve düşman hatlarına kadar ilerlemişlerdir. Çetin bir muharebeden sonra Tobruk civarında mühim bir tepe işgal edilmiştir.

Paris'te kurşuna dizilenler

Londra (A.A.)

Alman kontrolu altında bulunan Paris radyosuna göre Alman makamları Alman ordusu mensupları eleyhine tevcih edilen tecvüz hrektlrin karşı mukabeleyi bilmisil olmak üzere işgal altında bulunan Fransada on Fransız rehinesi daha kurşuna dizmişlrdir. Kurşuna dizilenler o dokuz ile altmış iki yaş arasıda kimslrdir. nsrdiln isimlerin yarısından fazlası yahudi ismin bnzmktdir.

Pravdanın bir yazısı

Moskova 16 (A.A.) Tass:

Pravda gazetesi başmakalesinde şöyle yazıyor:

Hitler Sovyetler birliğine taarruz ettiği zaman harbi kıstan ve hattâ son bahardan evvel bitireceğini tahmin ediyordu. Bu hesab yanlış çıkmıştır. Sovyet ordusu düşmana karşı takdire değer bir mukavemet göstererek Alman cüzütamlarını ve harp malzemesini âmansız bir surette imha etmektedir. Şiddetli Rus kışının ne olduğunu Almanlar yakında öğreneceklerdir Kış Hitler Almanyasına açlık, soğuk ve çok büyük insan zayiatından başka bir şey getirmiyecektir. Bütün beşeriyet Hitlercilere karşı ayaklanmıştır. Hattâ tabiatın kuvvetleri de onlara karşıdır.

Mukavim ve metin Rus askerlerini korkutmıyan şiddetli soğuklar ve kar fırtınaları Napilyon ordusunun vaktile Rusyanın karlarla örtülü vasi topraklarında uğradığı şerefsiz akibete Hitlercileri de uğratacaktır.

Amerikan donanması Atlantikte

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

yardımın büyük bir kısmının İngiltereye yapıldığını ayni zamanda diğer 12 millete de müzaheret edildiğini göstermektedir. Bunların arasında Çin, Polonya, Yunanistan, Yugoslavya, Norveç, Belçika, Holanda Hindistanı, Brezilya dominik cümhuriyeti bulunmaktadır.

M. Roosevelt raporunda demiştir ki:

Amerika, hürriyet uğruna döğüşen bütün milletlerin nihaî zaferi kazanmaları için yalnız kalan değil, keskin kılıçta vermektedir.

Amerikan milleti Hitlerizmin hâkim olacağı bir dünyada yaşayamayacağını biliyor.

Reisicümhur, beyanatında nazi harp makinesine karşı mukavemet gösteren bütün milletlere müzahir olaon Rus milletinin cesurane mukavemetini tebcil eylemiş ve Amerika hükûmetinin o Sovyet Rusyaya acele ihtiyacı olan harp malzemesini göndermek için gayret ettiğini ilâve etmiştir.

Amerika harbe girmek mecburiyetinde imş

Nevyork, 16 (a.a.) — Bahriye nazırı muavini Ralpy Barid bugün beyanatta bulunarak şunları söylemiştir:

Son günlerde cereyan eden hâdiseler Amerikanın harbe girmek mecburiyetinde kalabileceğini kuvvetle göstermektedir.

MELEK
BU AKŞAM
Yeni mevsime başlıyor
İlk programda:
Nefis bir komedi
Karımla Evleniyorum
Baş Rollerde:
NANCY KELLY - ROLAND YOUNG
Ayrıca:
1 - Memleket jurnalı
2 - Renkli Miki mavs
DİKKAT: Numaralı biletler bu sabahdan itibaren verilir.
Telefon: 40868

YATILI - YATISIZ — KIZ - ERKEK
Şişli Terakki Lisesi
ANA - İLK - ORTA ve LİSE
Nişantaşı: ÇINAR SOKAĞI
Talebe kaydı için her gün müracaat edilir. Telefon: 80547

Leylî talebe velilerine
Yatılı okulların nizamına uygun talebe karyolalarını
Ahmet Ateş
Karyola ve mobilye satış evinden tedarik edebilirsiniz.
Nuruosmaniyede Kılıççılar içi Çuhacı han.

Önümüzdeki Cuma günü akşamı
ŞARK sinemasında
Yeni şinema mevsiminin açılış şerefinebüyük Gala
Büyük bir itina ile intihap ettiği şaheserlerin birincisi
Bekârlar Cenneti
Aşk, Neş'e, Kahkaha, şıklık ve haraket filmi
Baş Rollerde :
Hilde Schneider — Marta Terno
Heinz Ruhmann

Yarın akşam SARAY sinemasında
Bütün halkın Mahbup Jon Prömiyeri
Tyrone Power'in Linda Darnell
ile beraber harikulâde bir tarzda yarattığı şen, neş'eli, zarif ve dokunaklı bir mevzua malik ve modern hayatın şa'şaalı muhiti arasında
geçen
Eğlence Kadını
Filmi ile yeni sinema mevsimini açıyor
İlâveten: Renkli Miki Mavs ve memleket Jurnalı

Karar hülâsasıdır

C. 40/1074/1072/1070

Millî Koruma kanununa muhalefetten suçlu Çemberlitaş Vezirhan C. si 25 No. da bakkallık ticaretile meşgul Karabet kızı Vornke Artin oğlu Nişan Karabetoğlu hakkında İstanbul asliye 2 inci ceza mahkemesinde cereyan eden mahkemesi neticesinde suçlunun fili sabit olduğundan millî koruma kanununun 31/2, 59/3 maddeleri mucibince yirmi beşer lira ağır para cezası ödemelerine ve «yedi» gün müddetle dükkânının kapatılmasına ve hükmün kat'ileştiğinde ücreti suçluya aid olmak üzere karar hülâsasının Yeni Sabah gazetesinde neşredilmesine 10/7/1941 tarihinde karar verildi. «8222»

İranda yabancılar

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

İngilizler asker çıkarıyor

Ramazan esnasında da Vasmus faaliyetini kesmemiş, Şiraz ile deniz arasındaki müdhiş sahada dağlıların yağmaları başlamış ve bunları ancak İngilizler Buşirden çekilirlerse rahat duracaklarını söylemişlerdir.

Buşir arada bir gece hücumlarına da uğramıya başlayınca şehir İngilizler tarafından gene müdafaa haline konuldu.

Derken Vasmusun sebatkâr ve inatçı mesaisinin ilk meyvasını teşkil eden bir hâdise oldu:

Buşire karşı gece taarruzları şiddetlenince körfezde bağlı bulunan gemilerden karaya ve civara asker çıkarılmasına karar verildi. Elber muhariplerinin reisi Ali, Ramazanın sonundan iki gün evvel, Vasmusun karariyle bu İngiliz askerî ihracına muhalefet etmeğe hazırlanmıştı.

Derken Reis Ali bütün adamlarına karaya hiçbir İngiliz askeri çıkarılmamasını temin için bütün sahili dolaştı. Ramazandan iki gün sonra, sabahleyin erkenden vapurlarımız sahile yaklaşırken İranlılar ateş açtılar. Bunlara gemilerin topları ve mitralyözleri mukabele etti:

Dağlılar, çabuk dağıldılar. Askerlerimiz karaya çıkmışlardı. Aralarından 16 kişi öldü. Elberliler, eski Elber ismi verilen mahalle doğru çekilmişlerdi. Bunun arkasında garpta yeni veya büyük Elber mevkii vardır. O gün karşılıklı tüfenk atışlariyle geçmiş ve hücum ertesi güne bırakılmıştı.

İngiliz obüsleri harekete geçtiği zaman, dağlılardan bir kısmı eski Elbere, dört yüz kadar bir kısmı da Yeni Elbere çekilmişler, bu suretle dağılmışlardı.

İngilizlerin bir yanlışlığı

Fakat burada vaziyet buhranlı bir hal aldı. Çünkü, dağlılar ağaçların arasına sokularak bize ateş etmekte idiler. Bunları geriye sürmek lâzımdı. Yalnız bir işaret yüzünden gemilerimizin ateşi onlara değil, bize zarar vermişti. Kuvvetlerimizin bir an zayiata uğrayarak geri dönmesi İranlıları cesaretlendirdi. İngilizler ancak sahil boyunca tutunabiliyorlardı. Bu haber Tacibostan içinde akisler yaptı. Müslümanlar harbi kazanmışlardı. Hattâ Tacibostanlılardan biri bu harpten çok sonra bana:

— Evet, o muharebeye ben de iştirâk ettim. Tek başıma İngilizlerin altı bin askerini öldürdüm. demişti..

Vasmus için işler tam yolunda gidiyordu. Şeyhlere Buşir üzerinde dalgalanan İngiliz bayrağını göstererek diyor du ki:

— Bu kan renkli kumaş bir işarettir.. Bu kumaş size demek istiyor ki bütün malınız, mülkünüz, koyunlarınız bir gün İngilizlerin şikârı olacak, ellerine geçecektir. Diğer bir işaret de şimalden geliyor. Bizim bir konsolosumuzu yakalamışlar - dır. Halbuki Elberlere mağlûp oldular ve Buşirden ileri gitmiye cesaret edemiyorlar. Onları öldürdüğünüz zaman sizi takibe cesaret edemediklerini görüyorsunuz. Çocuklarınızın ve ailelerinizin bir gün ellerine esir düşmemesini istiyorsanız siz onlara hücum ediniz. Reis Ali onların hücuma hazırlandıklarını görür görmez ileri atıldı ve ilerlemeklerine mâni oldu. İçlerinden bir çoğunu öldürdü. Siz de Alman imparatoru gibi yapınız. Bunların size doğru uzanan tırnaklarını sökünüz.

Fakat oradaki tahammülsüz vaziyete yeni bir felâket inzimam ediyordu: Bulunduğumuz Siştar topraklarında yüz yirmi günlük rüzgâr âfeti çıkmıştı. Bu rüzgâr bir kum fırtınasına tahavvül ederek bütün İranın cenubu şarksinde tam dört ay hüküm sürüyordu.

Almanlar hududa yaklaşı - yorlardı. Şarkın büyük sonsuz sahrası önünde idiler. Vâkıâ halk onlara düşman nazariyle bakmıyordu. Fakat hiddetini de gizlemediği için Almanlar yollar da fazla eğlenmemek lâzım geldiğini anlıyorlardı. Nihayet İranın ıssız bucaksız havalisine vardıkları zaman kendilerine delillik, rehberlik eden yerliler, birer ikişer savuşmıya başla - dılar. Hem de yükte hafif bulduklarını beraber götürüyor - lardı.

Nidermayer, daha bir hayli zaman evvel Rusların hazırlığından haberdar idi. Fakat ancak yakına geldiği zaman bu hazırlığın tahmin ettiğinden çok daha mühim olduğunu anladı.

İngilizleri aldatmak için

Bunun üzerine yeni bir tabiye kullanmıya karar verdi: Evvelâ Vagneri, sonra da Bukers'i şimale doğru ileri sürdü. Maksat Turbe istikametinde hudutta görünerek Rusları aldatmak, güya Alman heyetini oralara hücum edecek gibi yapmaktı.

Şeiler ise başka bir grupun başında cenuba hareket etmişti. Bunun da hedefi İngilizleri aldatmaktı. Asıl kuvayi külliye merkezde, geceleri yürüyüp, gündüzleri saklanarak ilerliyordu.

Vagner hücuma uğradı ve kendisi zor kurtuldu. Yanındakiler yakalanmıştı.

İngilizler üzerine giden kıt'at evvelâ hücum edecek, sonra geri çekilip Kirman üzerine toplanacaktı. Bu grup gayesinde muvaffak oldu. Kuvayi külliye ise Nidermayerin kumandasında ve kat'î harekete geçmek üzere idi. Bu ucsuz bucaksız yollarda onlara hatıralarından başka arkadaş yoktu. Arada bir rastladıkları kervanları çeviriyor, biraz ferahlıyordu. Nihayet 21 ağustosta hududa girdiler.

Artık Efganistanda bulunuyorlardı..

Herata kadar yürüdüler. Hiç bir mâniaya rastlamamışlar ve oraya kadar tarihin kaydettiği en kahramanca seferi tamamlamışlardı.

ALTINCI KISIM

İlk meyvalar!

Ramazan geldi. Bütün İran kabileleri derin bir rehavete gömüldüler. Son hücumdan sonra İranlılar Buşir üzerine herhangi bir harekette bulun - maktan çekiniyorlardı. İngilizler de bir tahrike sebep olmıyarak beklemeği tercih et - mişlerdi.

Yalnız Vasmusu yakalayanlara mükâfat vâdetmişlerdi.

Vasmusun böyle para ile elde edilmek istenmesi garip bir keyfiyettir. Fakat bunun yüzü öğrenilince Vasmus ile adamlarının oynadıkları karanlık oyunlar da ortaya çıkacaktır.

Binbaşı Noel, bu adamı yakalamış iken elinden kaçırınca mevki kumandanının rizasiyle Vasmusu diri veya ölü yakalayanlara mühim bir para verileceğini ilâ netmişti.

Fakat Hind hükûmeti Vasmusun başına böyle bir mükâfat vâdedildiğini haber alınca buna şiddetle muhalefet etti. Buna ait ilânlar ve vesikalar geri alındı. Hind hükûmetinin fikrince böyle bir mükâfat vâdi Vasmusun kabileler nezdinde itibarını arttıracak, şöhretini temin edecek, ona belki de kıymet verdirecekti.

Hind hükûmetinin itirazı kabul edildi. Bununla beraber mükâfat miktarı pek azaltılarak ipka edildi.

Reis Alinin gayretleri

Reis Alinin köylerini toplarımızla tahrip etmiştik. O bu acıyı unutamadı.. Beygirine atlayarak bütün Tacibostanı dolaştı ve kabileleri umumî bir taarruza teşvik etti.

(Arkası var)

Her Sabah

Sekiz senedir hoca bekleyen mektep

Bursa Yenişehrinin pek verimli ovasına bakan bir tepenin bol sulu bir yerine kurulmuş 120 haneli Subaş köyü ahalisi kozacılık, tütüncülük, reçperlik yaparak hayatlarını kazanan çalışkan, vatan ve maarif sever insanlardır. Köylüler köylerinin en iyi bir yerine güzel bir mektep binası yapmışlar. Bahçeye bolca yer ayırmışlar. Etrafına da beton duvarlar çekmidşler. Mektep binasının önüne büyükçe betonarme bir de su deposu yaptırmışlar...„

Mektubun bu kısmı ne kadar iç açacı, ferah verici değil mi? Köylüler üzenmişler, bezenmişler güzel bir mektep binaıs yapmışlar. Çocukları da güzel güzel okurlar, yetişirler. Aferin köylü dayılara!... diyeceksiniz. Evet, amma, bakın mektubun son kısmında ne deniliyor: "Subaş köylülerinden birisi bana: Okuma çağında yüz ilâ yüz yirmi çocuğumuz var, dedi. Bunları okutmak için şu gördüğünüz okul binasını yaptırdık. Lâkin sekiz senedir hoca beklemiyoruz. Hâlâ bize bir öğretmen veya bir eğitmen gönderilmedi...„

Şayet mektup sahibi mübalâğa ve hakikati tahrif etmiyorsa sekiz senedir bir öğretmen veya eğitmen bekliyen o güzel mektep binasına acımamak elden gelmez ve bu işde köylü vazifesini, hattâ vazifesinden daha fazlasını yapmış, fakat Maarif Vekâleti vazifesini yapmamıştır hükmünü çıkarmak bir zaruret halini alır.

Mektep hazır, okumak istiyen yüz çocuk okumaya teşne. Lâkin sekiz senedir bir öğretmen veya eğitmen bulup gönderilemiyor.

Hayır bu ide mutlaka bir yanlılık olmalı. Çünkü Hasan Âli Yücel gibi yakından tanıdığımız çekirdekten yetime bir maarifçinin idaresi zamanında bunu havsalamıza gerçekten sığdıramıyoruz.

A. C. SARAÇOĞLU

HERGELECİ İBRAHİM

Yazan: M. Sami Karayel — 98

Tosun, gene bir manevraya düştüğünün farkına varmıştı. Lâkin bu nasıl manevra idi, sezememişti.

Hergeleci, alay olsun diye çırpınarak bir nâra savurdu:

— Hayda Tosun be!

Tosun, Hergelecinin nârasındaki mânayı sezmişti. O, şöyle demek istiyordu:

— Aptal! Daha senin bilmediğin bizde neler var.. Alıp kaçar mısın, tek çaprazı...

Tosun, hasmının ne derece usta, ve mahir olduğunu bildiği için ne nârasına ve ne de çalımına kızmamıştı. Kendi kendine ettiği dua şu idi:

— Hamdolsun kurtuldum.. Yoksa ayak küntesiyle gidiyordum.

Deli Hafız, dayanamadı.. Uluorta kahkahayı salıverdi. Tek çapraz manevrasına o da bayılmıştı.

Hafız, kendi kendine şöyle niyordu.

— Aptal! Bir kere aldığı tek çaprazı tekrar alacağım zannediyor.. Nasıl yedin mi künteyi kıçına!

Torlaklılar, Ezerçeliler gülmekten kırılıyorlardı. Deli Hafız, neler söylemiyordu?

Hattâ:

— Tosun, ha gayret daha gir güreşe.

Tosun habire giriyordu. Hergeleci güreşin on beşinci dakikalarına doğru Tosuna bir çapraz verdi.

Bu bile bile verişti..

Hoş Tosun, kat'iyen çaprazı istemiyordu. Lâkin artık önüne hazır pişmş gelmişti.

Tosun çaprazı hem sürüyor hem de korkuyordu.

Çünkü, Hergelecinin bu, çapraz oyununda türlü manevralar vardı.

Fakat Tosunun bilmediği gene bir manevra vardı. Bu hareket ise harikulâde idi.

Tosun, çaprazı almış temkinle yürürken birden bire allak bullak olduğunu gördü.

Tosun, hiç bilmediği ve görmediği bir oyuna takılmıştı.

Çaprazda Hergelecinin topuğa kadar sıyırmalarını sıyırıp oturarak mânia teşkil etmelerini, yanbaşlarını falan bilirdi.

Lâkin bu sefer yapılanı ne görmüş ve ne de işitmişti.

Hergeleci, bu çapraz mukabelesini daha o güne kadar hiç bir gün tatbik etmemişti.

Mukabele basit olmamakla beraber kolaydı. Tam çaprazda giderken sağ kolu üstten sıyırıp, sol kolla hasmın bileğinden tutmak ve sağ kolu hasmın çaprazladığı kolun üzerinden aşırıp baskıya girmek ..

Bu, mukabele mühimdi. Ve, çok çeviklikle yapılması lâzımdı. Fakat Hergeleci gibi bir pehlivan bunu pekâlâ yapabilirdi.

Tosun baskıya girince bocaladı. Ve az kalsın havalanıp sırt üstü yere vuruyordu. Bereket versin bir talih eseri yüz üstü yere düştü.

Hergeleci, hasmının üzerine gitmeğe vakit bulamadan Tosun tetik davranarak kalkmıştı..

Fakat, Tosun bu sefer şaşkındı. Ne biçim oyuna girdiğini bir türlü kestirememişti. Bu da ne biçim oyundu?

Hergeleci, Tosunun şaşkınlığını sezdiği için çırpınarak bir nâra salladı:

— Hayda maşallah be!..

Hergeleci apaçık hasmyle alay ediyordu. Tosunun kel kafası kızmıştı amma, ne yapabilirdi? Hiç bu herife güreş uydurulabilir miydi?

Tosun, Ezineliye, Filibeliye ve diğer pehlivanlara istediği gibi güreş uydurduğu halde bir türlü Hergeleciye birşey yapamıyordu. Mağlûbiyet mukadderdi.

Aksi ters, sakat girişli, karma karışık hareketli hasmı karşısında bocalayıp duran Tosun, gene kendini kaybetmeden, üst üste hamlelerine devam ediyordu.

Güreşin yirmi beşinci dakikalarına doğru Hergelecinin hamleleri arttı. Güreşi karma karışık ediyordu. Bir alttan, bir üstten giriyordu. Hasmınereden girip nereden çıkacağını şaşırtmıştı.

Tosun, Hergelecinin bu fevkalâde hızlı ve karışık hamlelerine ancak büzülerek ve kaçamak göstererek mukabele edebiliyordu.

Deli Hafızın neş'esine pâyan yoktu. Habire gülüyordu. Gülünmiyecek gibi de değildi. O ne haldi?

Fakat Tosun dayanıyordu ..

Elinden geldiği kadar kendini muhafazaya çalışıyordu.

Hergelcci, hızlandıkça hızlandı Nihayet hasmını tek paça bastırıp altına aldı.

İşte, Deli Hafız bunun üzerine çenesini açtı:

— İşte, Tosun gidiyor şimdi...

— Pasaportunu alacak !.

— Ha, İbram Göreyim seni!.

Ağalardan biri:

— Usta!. Oluyor mu?

— Oluyor da demek varmı? Şimdi görürsün?.

— Nasıl olacak?

— Tosun, künteye iyi gelir..

— Amma yaptın ha..

— Evet, kalçaları dar olduğu için tam küntelik adamdır.

Dedi.

Hakikaten Tosunun tek bir kusuru vardı. O da yukarısına nazaran kalçaları dardı. Yani belden aşağısı zayıftı.

Kurnaz Hergeleci, hasmının zayıf taraflarını bilirdi. Her halde künteleyecekti..

Çok geçmedi. Deli Hafızın dediği oldu. Hergeleci hasmına künteyi oturttu.

Tosun, kıvranıyordu. Künteyi sıyırtmağa çalışıyordu. Fakat imkân mı vardı? Künte sahibinin eline geçmişti.

Hergeleci, Tosunu astı.. Bekletmeden asırdı..

Zavallı Tosunun iki kürek kemği yere vurmuştu. Gökte yıldızları saymıştı.

Tosun yenilmişti..

Hergeleci artık baş altı güreşlerini de tamamlamıştı. Ve, başaltının namdar pehlivanlarını birer birer mağlûp etmişti.

Hergelecinin o devirde daha kimlerle güreştiğini bilmiyoruz. Elde ettiğim malûmat yazdıklarımdan ibarettir.

Hergelecinin gerek büyük ortada ve gerekse başaltında, belki daha bir çok pehlivanlarla güreşleri vardır. Lâkin elde ettiğimiz malûmat bundan ibarettir.

Fakat Hergelecinin baş pehlivanlık güreşleri mazbuttur. Her kimle güreşmiş ise malûmdur. Ve, baş pehlivanlık hayatı tamamiyle notlarımız dahilindedir.

Hergeleci, baş pehlivanlık hayatına dahil olduğu zaman yirmi beş yaşında vardı. Okkası yetmiş iki idi.

Zaten Hergeleci, hayatında bir kaç kere ancak yetmiş beş okkaya çıkmıştır. Bütün başpehlivanlık devrinde ancak yetmiş iki okka ile güreş yapmıştı.

Hergebir, baş pehlivanlığa girdiği zaman onu hiç kimse benimsememişti. Çünkü, Hergeleci başaltını kurtardığı zaman başa güreşen pehlivalnar o derece namdar ve okkalı adamlardı ki, Hergelecinin bunlarla boy ölçüşmesine kimse imkân veremezdi.

Hergelecinin zamanında baş pehlivanlar şunlardı. Katrancı, Koca Murad, Filibeli Kara Ahmet, Adalı Halil, Koca Yusuf, Koca Rüstem, Yarıcı, Kara Ahmet, büyük Yaşar gibi pehlivanlar vardı.

Bu, saydığım pehlivanların en aşağısı yüz on beş okka en yukarısı yüz otuz okka idi.

Bu sebeple Hergeleci gibi yetmiş iki okkalık bir pehlivanın bu gibi devlerin arasına girmesi, boy ölçüşmesi, ve bu devleri yenerek başa çıkmasına kimse evet deyemezdi.

Fakat bütün bunlara rağmen, Hergeleci, yetmiş iki okkası ile devlerin arasına biperva girdi, ve senelerce bu devlerle boy ölçüştü..

Hergelecinin yalnız Koca Yusufla on bir güreşi vardır. Diğerleriyle de üçer, dörder güreşi vardır.

Hergeleci, baş güreşe başladığı sırada Çolak Molla meydandan çekilmiş bulunuyordu.

Çolak Mollanın o vakitler vurulduğunu söyliyenler olduğu gibi, Mollanın Ramide koca Yusufla yaptığı güreşte kasıkları çıkarak güreşten ayrıldığını söyliyenler de vardır. Her ne hal ise Hergeleci, başa girdiği zaman Çolak Molla, ortada yoktu.

Acaba, Çolak Molla ortada olmuş olsa idi ne olurdu?

Evet, acaba Hergeleci, Çolak Mollayı yenebilir miydi?. Yoksa Çolak Molla, Hergeleciyi temizlermiydi?

Burası karışık bir dâvadır. Yalnız ,eskilerden ve, hem Hergeleciyi ve hem de Çolak Mollayı bakışından tanıyan suyolcu Mehmet pehlivana sordum.

— Usta! Çolak Molla ile Hergeleci tutuşmuş olsa idi ne olurdu.?

Suyolcu, düşündü. Ve tereddüt etmeden şunlar ısöyledi:

— Vallah bu güreş çok karışık olurdu evlâd!,

Dedi.

(Arkası var)

NEVROZİN

Baş, diş, nezle, grip, romatizma

Nevralji, Kırıklık ve Bütün Ağrılarınızı derhal keser

İcabında günde 3 kaşe alınabilir, Her yerde pullu kutuları ısrarla isteyiniz.

San'at ve edebiyat

Fahim Bey ve Biz

(Baş tarafı 3 üncü sayfada)

şeref hissesi şarkı, bir garplı zihniyetiyle ince eleyip sık dokumuş olmasıdır. Ben bunu zannolunduğu kadar kıymetli bir teveccüh ve iltifat eseri olarak telâkki etmekte mazurum. Garp gözlüğü, şarkın nihayet dekorunu gösteren bir stereoskoptan ibarettir. Onun göstereceği manzaralar taşları çarpılmış mezarlıklar, suyu kurumuş çeşmelerden başka birşey değildir. Ve bunun içindir ki hiç bir garplı bizi, bizim kadar anlamamıştır. Bu itibarla müellifin yazdığı:

«Mevlevîler, âyinlerinde döne döne uçmasınlar diye dervişlerine yeryüzünden bir ses duyurmak için musiki çalarlar.» tarzındaki yanlış bir efsaneyi garplı kültürüyle şarkı görüş tarzında tefsir etmek muhterem arkadaşıma hak verdirmez .

Türk edebiyatı, Türk gözüyle görülür, Türk kafasiyle düşünülür ve Türk diliyle ifade edilir. Milliyetin en kuvvetle kendini gösterdiği saha lisandır. Çünkü bir fikir Fransızca düşünülüp Türkçe ifade edilirse ondan "bir araba aldım, bir hamam aldım, çok sıcak yapıyor„ gibi acayip cümleler çıkar.

Abdülhak Şinaside bazı cümleler çok uzundur; hele yirmi satırdan mürekkep olan bir tanesi var ki içinde kaybolmamak için büyük bir nefes ve fikir mukavemetine ihtiyaç vardır.

Bu derece uzun cümleye neden lüzum görüldüğünü anlamıyorum.

Üslûba gelince:

Tahkiye tarzının ağırlığına rağmen Abdülhak Şinasinin üslûbu yorucu değildir. Hattâ bir çok yerlerde sadeliğe temas etmesi itibariyle eserin felsefî ağırlığını tevazün ettirecek mahiyettedir.

Fahim bey ve biz hakkındaki umumî düşüncelerim bundan ibarettir. İhtiva eylediği felsefî fikirler ise ayrıca bir makaleye zemin teşkil edebilir.

ULUNAY

"Yeni Sabahın„ ilân fiyatları

			Kr.
Başlık maktu olarak			750
Birinci	**sayfada**	**santimi**	500
İkinci	»	»	350
Üçüncü	»	»	300
Dördüncü	»	»	100
Beşinci	»	»	75
Altıncı	»	»	50

DOKTOR

HAFIZ CEMAL

Lokman Hekim

Dahiliye Mütehassısı

Divanyolu

BAHÇE MERAKLILARI

Nadide modern salon yeşilliklerinizi envaı çamlar, muhtelif süs fidanları şekil verilmiş fidanlar, Avrupa gülleri, begonyalar, manolyalar vesaire. Ortaköy Ankara Bahçesinde bulabilirsiniz.

VASİL

Doktor

ÇİPRUT

Cildiye ve Zühreviye mütehassısı Beyoğlu Yerli Mallar Pazarı karşısında Posta sokağı köşesinde Meymenet apartmanı. Tel: 43353

Sahibi: A. Cemaleddin Saraçoğlu
Neşriyat Müdürü: Macit Çetin
Basıldığı yer: (H. Bekir Gürsoylar ve A. Cemaleddin Saraçoğlu matbaası)

Köprü betonarme döşeme ve parke kaldırım inşaatı

Nafıa Vekâletinden

1 — Seyhan vilâyetinde Ceyhan köprüsünün betonarme döşeme tecrit ve parke kaldırım inşaatı 26800 lira keşif bedeli üzerinden kapalı zarf usulile eksiltmeye çıkarılmıştır.

2 — Eksiltme 1/10/1941 tarihine müsadif çarşamba günü saat 15 de Nafia Vekâleti şose ve köprüler reisliği eksiltme ve arttırma komisyonunda yapılacaktır.

3 — Eksiltme şartnamesi ve buna müteferri diğer evrak Nafia Vekâleti Şose ve Köprüler Reisliğinden 134 kuruş mukabilinde alınabilecektir. Bu evrak Seyhan Nafia Müdürlüğünde de görülebilir.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin tatil günleri hariç olmak üzere eksiltme tarihinden en az 3 gün evvel bir istida ile Nafia Vekâletine müracaat ederek bu gibi işleri yapabileceklerine dair ehliyet vesikası almaları lâzımdır.

5 — İsteklilerin Ticaret Odası vesikası ile 2010 liralık muvakkat teminatlarını havi olarak 2490 sayılı arttırma ve eksiltme kanununun tarifatı dairesinde hazırlıyacakları kapalı zarfları ikinci maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar komisyon reisliğine makbuz mukabilinde vermeleri muktezidir. (6612 - 8175)

TAKSİM

Yatılı Yatısız **Ana Kucağı** KIZ ERKEK

İLK OKULU

Yuva ve sınıflar için kayıtlara başlanmıştır. Telefon: 40181

Gümrükler Muhafaza Satınalma komisyonundan

19 Eylûl 1941 Cuma günü saat 15 de 450 lira muhammen bedelle 50 takım mürettebat yazlık elbisesi pazarlıkla yaptırılacaktır. İlk teminat 33 lira 75 kuruştur. Şartname ve nümunesi her gün komisyonda görülebilir. İsteklilerin kanunî vesika ve teminat makbuzlarile belli gün ve saatinde Galata - Mumhane caddesi 54 numaralı dairede satın alma komisyonuna gelmeleri. «87»

Devlet Demiryolları İlânları

Muhammen bedeli 15.000 lira olan 1.000.000 adet tuğla 26/9/941 cuma günü saat 15.30 da kapalı zarf usulü ile Ankarada İdare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 1125 liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini ayni gün saat 14.30 za kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankarada Malzeme dairesinden, Haydarpaşada Tesellüm ve Sevk Şefliğinden dağıtılacaktır. (7983)

*

Erzurumda yapılacak mağaza binası inşaatı kapalı zarf usulile ve vahidi fiyat üzerinden eksiltmeye konmuştur. Bu inşaatta döşeme ve lentolar için muktazi demirler idarece verilecektir.

1 — Bu işin muhammen bedeli «125000» liradır.

2 — İstekliler bu işe ait şartname ve sair evrakı D. D. Yolları Ankara ve Erzurum veznesinden «625» kuruş mukabilinde alabilirler.

3 — Eksiltme 26/9/1941 tarihinde cuma günü saat 16 da Ankarada D. D. Yolları yol dairesinde toplanacak merkez birinci komsiyonunca yapılacaktır.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin teklif mektupları ile birlikte aşağıda yazılı teminat ve vesaiki ayni gün saat «15» e kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

A — «7500» liralık muvakkat teminat

B — 2490 sayılı kanunun tayin ettiği vesikalar ile bu işe mahsus olmak üzere Münakalât Vekâletinden alınmış ehliyet vesikası, ehliyet vesikası için ihale tarihinden en az sekiz gün evvel bir istida ile Münakalât Vekâletine müracaat olunması. «6395» «7935»

* * *

Aşağıda cinsi, miktarı, muhammen bedel ile muvakkat teminatı yazılı malzeme kapalı zarf usulile satın alınacaktır. Eksiltme 1/10/1941 salı günü saat 11 de Sirkecide 9. İşletme binasında A. E. komisyonu tarafından yapılacaktır.

İsteklilerin muvakkat teminat ve diğer kanunî vesaiki muhtevi kapalı zarflarını ayni gün saat 10 a kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır. Şartnameler parasız olarak komisyondan verilmektedir. «8236»

Cinsi	Miktarı adet		Muhammen bedel Lira	Muvakkat teminat Lira
Karo Mozayik	30000	»		
» »		»	5160	387
Süpürgeliği	4500	»		
Karo Siman	50000	»		

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ

ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100.000.000 Türk lirası. Şube ve Ajans adedi: 265

Ziraî ve Ticarî her nevi banka muameleleri.

Para biriktirenlere 28800 lira ikramiye veriyor.

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesablarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4 aded	1.000 Liralık	4.000	Lira		100 aded	50 Liralık	5.000	Lira
4 »	500 »	2.000	»		120 »	40 »	4.800	»
4 »	250 »	1.000	»		160 »	20 »	3.200	»
40 »	100 »	4.000	»					

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasiyle verilecektir.

Kur'alar senede dört defa 11 Mart, 11 Haziran, 11 Eylül ve 11 Birincikânun tarihlerinde çekilecektir.

K—Ö—L—E

Yazan : ULUNAY — Tefrika No. 79

Yalnız kaldığı zaman kendi kendine yüksek sesle konuşuyordu:

— Ne derde çattım yarabbi!.. Bu işten nasıl sıyrılıp çıkacağım? Yukarı tükürsem bıyığım, aşağı tükürsem sakalım.

O, böyle deli gibi çırpındıkça, Dilfikâr, ters bir söz işitmekten korkan çocuklar gibi sessiz, sadasız etrafında dolaşıyordu.

Gazeteci ile mülâkattan sonra onun yavaş yavaş salonda dolaştığını görünce bir volkan gibi patladı:

— Hanım efendi, rica ederim, beni kendi halime bırakınız.

— Sizi rahatsız ettiği mi zannetmiyorum..

— Rahatsız ediyorrsunuz.. Zaten kendi derdim kendime yetişiyor.

— Fazıl! zannedersem hastasınız..

— Evet hastayım, deliyim.. Ne derseniz oyum.. Anladınız mı?

— Peki, peki.. Sinirlenmekte mâna yok. Sizi yalnız bırakıyorum.

— Lûtfedersiniz..

Her sabah gözünü açtığı zaman sanki bililtizam yapılıyormuş gibi bütün gazeteler elinin erişeceği yerde bulunuyordu; «Havadis» muharriri ? nin ziyaretinden iki gün sonra yatağının yanındaki gazetelere elini uzattı.

«Havadis» en üstte duruyordu. Fazıl «Büyük hayır severimizle mülâkat» başlıklı iki sütun yazıyı görünce korktu. Makaleye biraz göz gezdirdi, hayretler içinde kaldı. Muharrir tamamen uydurma bir mülâkat yazmıştı; okudukça gözlerine inanamıyor.

— Ben mi yanlış söyledim? Yoksa o mu anlayamamış! diyordu.. Baştan aşağı yalan!

Mülâkat şu şekilde yazılmıştı:

«Dün muharrirlerimizden birini genç ve hayırsever âlimlerimizden Fazıl Kâniye gönderdik. Tesis eylediği büyük hayırlı eseriyle bütün gazeteleri kendinden bahsettiren Fazıl Kâni muharririmizi kabul etmiş, tasavvurları hakkında birçok tafsilât vermiştir. Muharririmizin müşahedelerini ve mülâkatını aynen dercediyoruz:

Üstadın malikânesinin yol tarafına açılan kapısında gayet temiz giyinmiş siyahî bir haremağası tarafından karşılandım. Kendisine ziyaretimin sebebini söylediğim zaman [...]ğa:

— Beyefendi hazretleri [...]radadır; tabiî sizi kabul ede[...]ceklerdir! dedi.

Birlikte bahçenin altun [...] dökülmüş zannolunan kırmızı kumlu yollarından ilerledik. Geniş, yemyeşil çayırlıklar [...] zerinde en nâdide çiçekler [...]katimi celbediyordu. Ya[...] mermer merdivenlerinden [...]tığımız zaman fevkalâde [...]samla döşenmiş bir hole [...]dan da büyük bir salona [...]bul edildim. Etrafımdaki [...]nın nefasetine hayran [...]muştum. Burası bütün mâna[...]le zenginlik nümunesi [...]mek için tesis edilen bir mü[...]ye benziyordu.

Bu ihtisam içinde müteh[...]yir kaldım.

Üstad, beni bekletmedi. [...] on dakika sonra salona [...] Biraz havaî şeylerden bahse[...] sonra kendisine:

— Üstadım, sizi ne için [...]hatsız ettiğimi biliyorsu[...] dedim..

Hafifce tebessüm ettiler.

— Bilmesem de tahmin [...]mek güç değildir buyurdu[...]

— O halde ziyaret sebebi[...] izah etmeğe lüzum görme[...] soracağım bazı suallere [...] cevap vermenizi istirham e[...]rim..

— Buyurunuz..

— Son zamanlarda gaze[...]lerde taarfınızdan hayırlı [...] müessese vücude getirilme[...] olduğunu gördük.. Bunun [...] dereceye kadar doğru old[...]nu öğrenmek istiyoruz.

Bu meselenin böyle ga[...]te sütunlarına düşmesini [...] etmezdim.. Çünkü bunu [...] sürpriz gibi hazırlıyordum. [...]kat nasılsa haber alındı...

— Demek doğrudur... [...]

— Evet, müessese uzak [...]vetlerimizin birisinde satın [...]nan büyük bir malikânede [...]sis edilecektir.

— O halde müessesenin [...]resini bir heyete mi havale [...]deceksiniz?

Fazıl Kâni sualime hayr[...]le mukabele etti:

— Niçin bir heyete hav[...] edeyim? Bizzat başında [...] bulunacağım.

— Bu sizin için bir feda[...]lık olmıyacak mı?

(Arkası var)

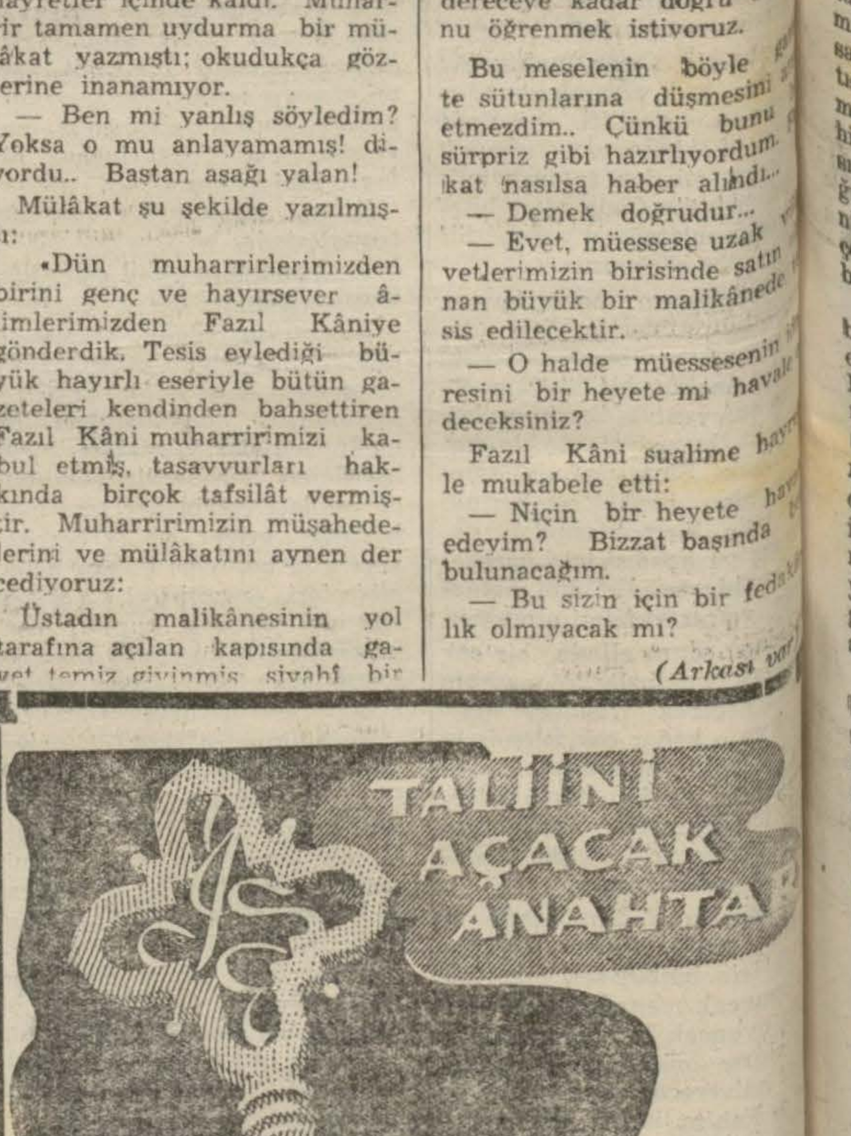

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Küçük tasarruf hesapları 1941

İKRAMİYE PLÂNI

KEŞİDELER: 4 Şubat, 2 Mayıs, 1 Ağustos, 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır.

1941 İKRAMİYELERİ

1 adet	2000 Liralık	=	2000.—	Lira
3 »	1000 »	=	3000.—	»
2 »	750 »	=	1500.—	»
4 »	500 »	=	2000.—	»
8 »	250 »	=	2000.—	»
35 »	100 »	=	3500.—	»
80 »	50 »	=	4000.—	»
300 »	20 »	=	6000.—	

İnhisarlar U. Müdürlüğünden :

1 — 20/8/1941 tarihinde yapılması mukarrer olan «20» çift büyük boydan ve «50» çift yarım boydan lâstik çizme eksiltmesine müracaat eden olmadığından 23/9/1941 salı günü saat 10.30 da eksiltmesi tekrar yapılacaktır.

2 — Açık eksiltmesi yapılacak olan mikdar ve nev'i yukarıda yazılı lâstik çizmelerin muhammen bedeli «545» lira olup % 7,5 muvakkat teminatı «40.88» liradır.

3 — Mezkûr eksiltme yukarıda yazılı gün ve saatte Kabataşta Levazım şubesinde müteşekkil alım komisyonunda yapılacaktır. «8250»